

Két kötetes lexikont ajándékozunk minden olvasónknak!

DA. IV. Semmelweis 1915
c. D. a. posta
Poštarina plaćena u gotovom!
Cena - ára 1 dinár

Reggeli Ujság

Noviszád, 1938 szeptember 17, szombat

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 253. szám

Az Avara jelenti:

Hitler a szudétanémet vidék katonai kiűritését és népszavazást követel

Az angol miniszterelnök elutazott Berchtesgadenből és kedden újra találkozik a német kancellárral

Ujra előtérben a négyhatalmi értekezlet terve

Tömeges behívások Csehszlovákiában

Berchtesgadenből jelentik: A Berchtesgadenbe érkező Chamberlain angol miniszterelnököt a pályaudvaron Meissner államminiszter és Schmundt őrnagy várta. Chamberlain előbb rövid időt töltött a berchtesgadeni Grand Hotelben berendezett szállásán, majd Meissner miniszter és Schmundt őrnagy, Hitler kancellár szárnysegéde kíséretében gépkocsin Obersalzbergbe indult. A következő gépkocsikon Ribbentrop külügyminiszter, Henderson angol nagykövét, valamint Chamberlain kísérei foglaltak helyet.

Délután 4 óra 55 perckor állt meg a gépkocsisor Hitler kancellár Obersalzbergi villája előtt. Az angol miniszterelnök tiszteletére a villa feljárója előtt Hitler kancellár testőrségének egy százada sorakozott fel. Maga Hitler házána lépcsőjén üdvözölte vendégét. Az angol miniszterelnök és Hitler kancellár elhaladtak a díszszázad arcvonala előtt, majd pedig kísérellel együtt bementek a villába, amelynek hatalmas előcsarnokában teához ültek. A tea során Chamberlain miniszterelnök és Hitler kancellár megállapodtak a megbeszélések formáságai tekintetében.

Az angol vendégeket a Berchtesgadenből Obersalzbergig, Hitler Berghofnak nevezett villájáig vezető útvonalon a lakosság mindentől igen melegen ünnepelte, ami Chamberlain miniszterelnököt szemelláthatóan igen kellemesen érintette. Utközben több ízben elragadtatását fejezte ki a vidék szépsége felett és dicsérte az Obersalzbergig épített utat, amelynek nagy szakértelemmel való megépítése lehetővé teszi, hogy a gépkocsik az utat az 1000 méter magasságban fekvő Obersalzbergig minden nehézség nélkül, könnyedén tehessék meg.

Jelentés a berchtesgadeni tárgyalásokról

Berlinből jelentik: A német távirati iroda csütörtök a késő esti órákban a következő jelentést adta ki:

Hitler vezér és kancellár és Chamberlain miniszterelnök ma Obersalzbergben beható és nyílt eszmecsere folytattak a jelenlegi helyzetről. Az angol miniszterelnök holnap elutazik, hogy kormányával tanácskozzék. Néhány nap múlva újabb megbeszélés lesz.

A német távirati iroda berchtesgadeni jelentése szerint Chamberlain és Hitler megbeszélése igen barátságos hangnemben folyt le. Az első megbeszélés két óra hosszat tartott. Berchtesgadenben az a benyomás, hogy az első kapcsolat a két államférfi között igen jó, úgyhogy a legközelebbi találkozó elé több bizalommal és reménnyel lehet tekinteni.

Chamberlain és Hitler újabb találkozója

Chamberlain angol miniszterelnök pénteken Berchtesgadenből visszautazott Londonba, ahol délutánra minisztertanácsot hívtak össze.

A Havas iroda jelentése szerint Berchtesgadenben az éjszaka híre járt, hogy Hitler és Chamberlain új találkozásának színhelye nem Berlin lesz, mint eredetileg gondolták, hanem valamelyik német kisváros a Rajna mentén, Köln közelében. A helyet még nem határozták meg véglegesen. A látogatást a jövő hét keddjére várják.

Londonban nagy meglepéssel fogadták azt a hírt, hogy Chamberlain ismét találkozik Hitlerrel. Elejétől kezdve nyilvánvaló volt, hogy ilyen nagyfontosságú és horderejű kérdések tisztázása hosszabb tárgyalásokat vesz igénybe, — mondják Londonban. Egyáltalán nem meglepő, hogy Chamberlain visszatér Londonba, ahol megvitatja a kormány tagjaival az új helyzetet. Mindenekelőtt továbbra is fennáll az a remény — írja a Press Association — hogy az európai béke érdekében további eredményeket érnek el.

Chamberlain rövid nyilatkozata

Chamberlain angol miniszterelnök a Hitler kancellárral folytatott megbeszélés után rövid nyilatkozatot tett Ward Price, a Daily Mail Berchtesgadenben tartózkodó főszerkesztője előtt.

— A megbeszélés igen barátságos volt — mondotta Chamberlain. Visszatérek Londonba, hogy beszámoljak miniszterársaimnak a tanácskozásról. Remélem, hogy még egyszer visszatérek Németországba és Hitler kancellárt ismét látom. Erre néhány nap múlva, talán egy héten belül sor kerül.

KIHALLGATÁSOK AZ ANGOL KIRALYNÁL

Londonból jelentik: Sir John Simon kincstári kancellár csütörtök délelőtt másfél óras kihallgatáson jelent meg VI. György király előtt és jelentést tett az uralkodónak a nemzetközi helyzetről, valamint Chamberlain miniszterelnök berchtesgadeni útjának indokairól. A délután folyamán György király a hadügyminisztert és Inskip véderőfejlesztési minisztert fogadta.

A Reuter iroda úgy értesül, hogy Chamberlain hazatérése után összehívják az angol parlamentet és Chamberlain beszámol németországi útjának eredményéről. Az összehívás néhány napon belül megtörténhet.

AZ ANGOL MUNKASPÁRT ÉRTEKEZLETE

Londonból jelentik: A Press Association értesülése szerint az angol munkaspárt vezetői hosszabb bizalmas ülést tartottak, amelyen Chamberlain miniszterelnök németországi útjával foglalkoztak. A megbeszélés során nem bírálták Chamberlain miniszterelnök elhatározását és a munkaspárt vezetői arra az álláspontra helyezkedtek, hogy bevárják az események további alakulását, abban a reményben, hogy sikerülni fog a háborút elhárítani.

Az angol sajtó és az angol közvélemény továbbra is osztatlan helyesléssel kíséri Chamberlain miniszterelnök berchtesgadeni útját. A Westminster-templomban tartott könyörgő istentiszteleten jelen volt Chamberlain miniszterelnök felesége is.

Hitler követelése

Berlinből jelenti az Avala: EDDIG MÉG MEG NEM ERŐSÍTETT HIREK SZERINT HITLER KANCELLÁR A KÖVETKEZŐ KÖVETELÉSEKET TERJESZTETTE CHAMBERLAIN ELÉ:

1. A CSEH RENDŐRSÉG ÉS A CSEH CSAPATOK ÜRITSÉK KI A SZUDÉTANÉMET VIDÉKET.

2. A SZUDÉTANÉMET TERÜLETEKEN ALKALMAZZAK UGYANAZOKAT A MÓDSZEREKET, MINT A SAARVIDÉKEN, VAGYIS TARTSANAK NÉPSZAVAZÁST, NEMZETKÖZI ELLENŐRZÉS ALATT.

A NÉGYHATALMI ÉRTEKEZLET

A Daily Mail diplomáciai tudósítója a következőket írja: Chamberlain miniszterelnök Németországból való hazatérése után valószínűleg részletesen megbeszéli a kormány tagjaival a rövidesen egybehívandó négyhatalmi értekezlet tervét. Ezen az értekezleten Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország venniének részt. Az értekezleten nemcsak a cseh kérdés, hanem az európai béke fenntartásának több fontos problémája is szóba kerül. Chamberlain már régebben tervbevette ilyen értekezlet egybehívását. Hír szerint Daladier francia miniszterelnök a közeli napokban Londonba érkezik, hogy részletesen tájékozzódjék a berchtesgadener megbeszélésről.

BIZTATÓ JELEK

Párisból jelentik: A francia fővárosban csütörtökön még arra számítottak, hogy az angol miniszterelnök több napot tölt német földön. Mindamellett viszonylagosan továbbra is bizakodó a hangulat Párisban. A rövid berchtesgadener hivatalos jelentésből biztató jeleket olvasnak ki. Francia részről lehetségesnek tartják azt is, hogy a közeljövőben szorosabb keretek közt mozgó értekezlet összehívására kerül sor. A Jour szerint az a tény, hogy Chamberlain és Hitler rövidesen ismét találkozik, a nagyhatalmak külügyminisztériumaiban bizonyos optimizmust tart ébren. A Jour úgy értesül, hogy Chamberlain Berchtesgadenből távbeszélőn érintkezésbe lépett Mussolinival és Daladier-vel. Hír szerint négyhatalmi értekezlet összehívásáról van szó, amely Hitler kezdeményezésére Berlinben ülne össze.

Az angol lapok jelentése szerint az angol parlamentet valószínűleg e hét folyamán összehívják, esetleg távbeszélő és rádió útján, 24 óra alatt.

A párisi Liberté úgy értesül, hogy a francia kormány nagy nemzetközi értekezlet egybehívását óhajtja, amelyen nemcsak a cseh kérdést, hanem általában az összes, függőben levő kérdéseket rendeznék.

ÖSSZEÜL A CSEH PARLAMENT

Prágából jelentik: Benes elnök Hodzsa miniszterelnökhöz kéziratot intézett, amellyel a prágai parlament mindkét házának ülészakát berekesztette. Prágában ebből arra következtetnek, hogy a parlamentet rövid időn belül összehívják.

A TÜRELEM VÉGSŐ HATARA

Prágából jelentik: A Lidove Noviny a következőket írja: A csehek elérkeztek türelmük végső ha-

tárhoz. Egyetlen cseh kormány sem gondolhat népszavazásra. Amikor belső és külső ellenség ellen védjük határainkat, egyúttal Franciaország határait is védelmezzük. Franciaországnak s Angliának mi is értékes szövetségesei vagyunk. Meghallgattuk barátaink tanácsát, de nem mehetünk tovább az engedékenység terén, mert az

Általános sztrájk a szudétanémet vidéken

Az egész szudétanémet területen kihirdették az általános sztrájkot. Reichenbergben valamennyi üzem kapuit bezárták. A reichenbergi helyi lapok sem jelenhettek meg, mert a nyomdászszemélyzet is sztrájkba lépett.

A német távirati iroda égeri je-

KITERJESZTETTÉK AZ OSTROMÁLLAPOTOT

Prágából jelentik: A szudétanémet vidékeken egyre sűrűbbé váló súlyos összetűzésekre való tekintettel a rögtönítélő bíraskodást csütörtökön délelőtt a warsdorfi és komotau, délután pedig a reichenbergi, schluckenau és rumburgi kerületekre is kiterjesztették. A warsdorfi, schluckenau,

már annyit jelentene, hogy szándékosan a köztársaság szétbomlására törünk. Bechyne miniszter mondotta, hogy többet már egy milliméterrel sem engedhetünk. Ezt szem előtt kell tartani nemcsak barátainknak, hanem ellenségeinknek is.

A SZLOVÁKOK KÜLDÖTTISÉGE BENESNÉL

Prágából jelentik: Benes elnök csütörtök délelőtt fogadta a szlovák néppárt küldöttségét. A párt részéről Tiso és Szokol képviselők, valamint Budai szenátor jelent meg a köztársaság elnökénél, aki hosszabb eszmecsere folytatótt velük a szlovákok kívánalmairól és e kívánások megoldásáról. A jelentés hangsúlyozza, hogy az eszmecsere barátságos jellegű volt.

lentése szerint a szudétanémet párt vezetősége utasította a párt valamennyi helyi vezetőjét és a párt ugynevezett biztonági szolgálatának tagjait, hogy minden módon és minden eszközzel igyekezzenek kivonni magukat a tartóztatások alól.

rumburgi és heinzebachi kerület csendőrség és katonaság szállotta meg. Prágai politikai körökben felvetik a kérdést, hogy ilyen súlyos körülmények között mi lehet a kibontakozás a mai helyzetből.

Az angol megfigyelő már nem tudja teljesíteni feladatát, miután a szudétanémet területek minden részén egymást követik a súlyos incidensek.

Csapatösszevonások

A szászországi Neigerdorfból, a német határ közeléből jelentik, hogy a határvidéken a csehek egyre nagyobb számú katonai csapatot vontak össze és megerősítések kapott a csendőrség és a rendőrség is. Az utászosztagok előkészületeket tesznek a hidak felrobantására. Sok helyen spanyol-

vasokkal zárták el az utakat. A vasuti állomásokon harcokocsikat és löszerszállmányokat raknak ki. A telefonbeszélgetéseket megakadályozzák, az iskolákat bezárták. A hadköteles szudétanémeteket egymásután a katonai szolgálatra hívják be és lakásukból azonnal elviszik őket.

PÁNIK A PRÁGI ÉLELMISZERPIACON

Prágában a politikai helyzet valószínűleg pánikot idézett elő az élelmiszerpiacon. A jobbmódu családok nagymennyiségű élelmiszerkészletet vásárolnak össze, főleg lisztet, zsírt, kávé és cukrot. A zsirhiány máris olyan nagy mértékűt váltott ki, hogy ellenőrt neveztek ki a zsirkereskedelem megfigyelésére. Csütörtök délután Prágában már egyetlen hentesnél sem lehetett zsírt kapni. Ellenőrzés alá helyezték a huskonzervek eladását is.

A KORMÁNY URA A HELYZETNEK

Ugyancsak az Avala jelenti Prágából, hogy a csütörtöki nap folyamán az incidensek száma jelentősen csökkent. A kormány ura a helyzetnek. Csütörtök este a szudétanémet vidékeken nyugalom volt. A lakosság megőrizte hidegvérét.

TÖKEMENEKÜLÉS AMERIKÁBA

Washingtonból jelentik: Morgenthau, az Egyesült Államok pénzügyminisztere újságírók előtt kijelentette, hogy még sohasem volt olyan nagyarányú a tökemekülés Amerika felé, mint amilyenek a pénzügyvilág az utóbbi hetekben tanuja volt. Néhány napon belül — mondotta — több, mint 500 millió dollár értékű idegen tőke érkezett Amerikába. Az amerikai kincstári hivatal egyelőre az eddigi módon járt el a beözönlő aranytömegek tekintetében, de állandóan tanácskoznak a szakértőkkel az esetleg szükségessé váló intézkedésekről.

ROOSEVELT WASHINGTONBAN

Roosevelt elnök csütörtök este hét órakor Washingtonba érkezett. Az elnök még a vonaton meggyedőrási megbeszélést tartott Hull külügyminiszterrel. A washingtoni kormányt péntekre minisztertanácsra hívták össze.

A NÉMETEK OPTIMISTÁK

A Havas-iroda berchtesgadener jelentése szerint Chamberlain elutazása pillanatában a helyzet Berchtesgadenben még bizonytalannak látszott. Német részről igazi optimizmus nyilvánult meg. Az angolok tartózkodók, de bizakodnak. Az angol küldöttség addig nem nyilatkozik és a találkozó eredményét addig nem közli, amíg az angol és a francia kormány nem vizsgálta meg az ügyet.

Londonban péntek délelőtt Sir Samuel Hoare belügyminiszter a miniszterelnöki palotába ment, hogy előkészületeket tegyen Chamberlain miniszterelnök fogadására, akinek érkezését negyed ötre várták. Chamberlain először az ugynevezett belső kabinettel tanácskozik s a megbeszélések eredményétől függ a minisztertanács összehívása.

A TÁRGYALÁSOK LEHETŐSÉGE NEM SZÜNT MEG

A Reuter-iroda prágai levelezője a következőket közli: Az a tény, hogy Chamberlain haladéktalanul visszatért Londonba és lord Runciman is tanácskozára hívta meg, prágai körök nézete szerint azt jelenti, hogy a tárgyalások lehetősége nem szűnt meg. Berchtesgadenben nem vesztegettek az időt üres szóbeszéddel. Hitler bizonyára olyan javaslatot tett, amely megérdemli, hogy fontolóra vegyék. Az a tény, hogy Runciman lord közbenjáró lett a cseh kormánynál, arra mutat, hogy diplomáciai eszközöket használnak. Mindamellett a rábeszélés eszközeinek használata nem jelenti azt, hogy a megoldás nem lesz drasztikus.

A Reuter-iroda jelentése így végződik: Henlein legújabb nyilatkozata, amelyben a szudétanémetek a német birodalomhoz való csatlakozást követelték és az utóbbi napokban lefolyt harcok után nehezen képzelhető el kiegyezéses megoldás a szudétanémetekkel, mert ahol azelőtt az összeférhetlenség és gyűlölködés uralkodott, ott ma vérontás van.

»A VÁLSÁG BEFAGYOTT«

Prágából jelentik: A félhivatalos Prager Presse úgy jellemzi a helyzetet, hogy a válság befagyott. A kritikus órák tehát nem multak el, azonban kirobbanásoktól nem kell tartani. A berlini jelentések viszont arról számolnak be, hogy német politikai körökben a helyzetet annyira kiéleződöttnek tartják, hogy további tárgyalásokról alig lehet szó.

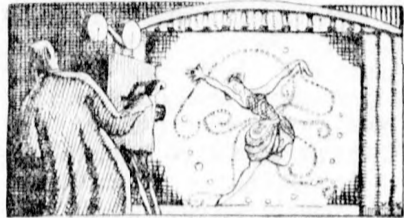
VESZTESEGLISTA

Prágából jelenti az Avala: Csütörtök este a szudétanémet területen a legutóbbi napokban lefolyt összetűzések mérlege a következő volt: 30 halott, 79 sebesült. A halottak között van 14 csendőr, a sebesültek között pedig 64 cseh. Ezek közül 39 csendőr. A többi sebesült német. Csütörtökön négy ember esett el, még pedig két csendőr, továbbá egy cseh polgári személy és egy szudétanémet.

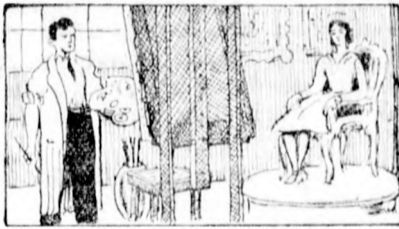
A GYAKORLATI ÉLET

utvesztőjében igen gyakran eltéved az is, aki a maga szűkebb területén hivatásának keretei között kitudón megállja helyét. A mindennapi élet mai bonyolódottsága mellett számtalanszor kerül szembe olyan feladatokkal, amelyekkel kizárólag saját ismereteire támaszkodva képtelen megbirkózni. Lelkiismeretes és pontos tanácsadója ilyenkor a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótára.

A FILM, A SZÍNHÁZ

tömegszórakozások és mégis a film és a színpad világa egész külön világ, amely szinte mindenkit érdekel, de nagyon kevés embernek van képe a munkáról, mely a felvevő gép előtt és a kulisszák mögött folyik. A Reggeli Ujság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótára megismerteti az olvasót a film és a színpad külön világával.

Művészet fogalmaival, művészek neveivel, naponta találkozunk. Milyen kellemes, ha felüthetjük a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikonát és Idegen Szavak Szótárát és bő magyarázatot és életrajzi adatokat találunk minden felmerülő kérdésre.

SPORT

A sport ma milliók érdeklődésének legfőbb tárgya, aki maga nem sportol, annak is meg kell ismerkednie a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikonából és Idegen Szavak Szótárából a sporttal kapcsolatos fogalmakkal, különben értetlenül áll szemben a mai élettel.

A NŐ

a modern életben akár családanya, akár pedig kenyérkereső a férfivel egy színvonalra csak tökéletes tájékozottság által juthat. A műveltség megszerzésére nélkülözhetetlen a Reggeli Ujság Mindentudó Lexikona és Idegen Szavak Szótára.

Behívások Csehszlovákiában

Karlsbadból jelenti az Avala: A szerdai és a csütörtöki nap folyamán a tartalékosok behívása nagy arányokat öltött. Számos vállalatnál az alkalmazottak felét behívták. Az állam egész területén behívták 1894-től kezdve az összeskorosztályokat. Miután a kaszárnyák tele vannak, a tartalékosok nagy részét tornatermekben, vendéglőkben és iskolákban helyezték el. A forgalom sok helyen szünetel, mert az utakat valóságosan eltorlasztották a gépesített osztagok, amelyek között különösen sok páncélcsovi van. A határvidékeken a katonaság megerősíti állásait és erre a területre sok löszerküldemény érkezik. Csaknem az összes hidakat és fontosabb utkereszteződéseket katonaság tartja megszállva, éppugy, mint májusban. A katonai hatóságok elrekvirálták a társasgépkocsikat, magánautókat és motorkerékpárokat. Főleg Falkenau, Karlsbad és Eger környékén észlelhetők nagy csapatmozdulatok. Eger valóságos megszállás alatt van.

Megbízható értesülések szerint előkészületek történtek arra, hogy az Elba folyó töltését Aussig mellett a levegőbe röptessék. Ez igen súlyos következményekkel járna nemcsak a szudétánémet vidékre, hanem az Elba szársországi völgyére is. Valamennyi községi elnök, köztük sok szudétánémet község vezetője is nyomtatott mozgósítási parancsot kapott azzal az utasítással, hogy egyelőre még ne függesszék ki.

Szöknek a katonák

Aschból jelenti az Avala: Szudétánémet forrásból közlik, hogy csütörtök délelőtt 11 szlovák katona Dél-Morvaországban átlépte a német határt és önként jelentkezett a német hatóságoknál. Elmondották, hogy a cseh katonák arra kényszerítették őket, hogy kommunista dalokat énekeljenek, de keresztény és nemzeti érzésük tiltakozott ez ellen.

Berlini jelentés szerint Szászország határán zárt egységben 51 szlovák nemzetiségű katona jelentkezett a német hatóságoknál. Kijelentették, hogy nem voltak hajlandók a szudétánémetek ellen fegyvert fogni és ezért szöknek meg.

9000 menekült

A határvidékekről a polgári lakosság menekülése is egyre tart. A sziléziai határt mind tömegesebben lépik át a cseh területekről menekülő németek. A cseh határ mentén felállított menekülttáborok lakóinak száma egyre jobban növekszik. Az éjjel már több, mint 9000-re emelkedett a menekültek száma. A Hirschberg közelében levő táborba csütörtökön újból tömegesen érkeztek német menekültek, akik teljesen kiéhezve és lerongyoltan érkeztek német területre.

Európai biztonsági kérdések

A Times szerint Chamberlain és Hitler találkozója során Csehszlovákiával kapcsolatban szó volt a szélesebbkörű európai biztonsági kérdésekről is. A Daily Mail szerint Hitler eddig még nem ismert tényeket közölt Chamberlainnel, hangoztatva a gyökeres megoldás sürgősségét és körvonalazta megoldási tervét. Ezt az elgondolást viszi magával Chamberlain Londonba, hogy kormánya elé terjessze.

Hitlerre nagyon jó benyomást gyakorolt az angol miniszterelnök. Nyílt és őszinte jellemű államférfinek találja, akivel meg lehet egyezni — írja a Daily Mail.

A békét megőrzik

Párisból jelenti az Avala: A francia sajtó a berchtesgadeni megbeszélések utáni bizonytalanság ellenére is reméli, hogy a békét sikerül megőrizni. A Journal így ír: Abban az esetben, ha Chamberlain fáradozása nem jár a kívánt sikerrel, egyetlen ember sem mondhatja, hogy a nyugati hatalmak nem adták elég bizonyosságát jóakarataknak és békés szándékaiknak.

A Figaro ezeket írja: Franciaország és Anglia együtt bölesek és hatalmasak. A Németországgal kezdődő tárgyalásokat ennek a ténynek kell áthatnia.

Leon Blum a Populaire-ben így ír: Ha ez a kísérlet is kudarcra jutna, még akkor sem hszem, hogy a béke fenntartásának minden eszköze kimerült és nem lehetne szó még szélesebbkörű közbenjárásról. Legyünk tehát nyugodtak és bátrak.

Az Oeuvre vezércikkében így ír: Chamberlain és Hitler találkozója — nagyon jó. Chamberlain, Hitler és Daladier találkozója — még jobb. De hihető-e, hogy sikerül szilárd és tartós békét teremteni Mussolini közreműködése nélkül?

A NÉMET SAJTÓ A BEHÍVASÓKRÓL

Berlinből jelenti az Avala: A csehszlovákiai tartalékosok behívásával és a katonai intézkedésekkel kapcsolatban a német sajtó felveti a kérdést, vajjon Prága a május 21-i eseményeket ismétli-e meg. A lapok emlékeztetnek Hitler kancellár nürnbergi kijelentésére, amely szerint Németország másodsor nem tűr el hasonló eljárásokat.

A Berliner Tageblatt megállapítja, hogy a prágai kormány Európa békéje ellen tör. Ha a csehszlovák kormány mindent egy lapra akar feltenni, elveszti majd a játszmát. A német nép jogát követeli és elég erős ahhoz, hogy ezt megszerezze magának, — írja a lap. Reméljük, hogy az angol miniszterelnök messzebb lát, mint más államférfiak s felismeri, hogy elértkezett Európa végső megbékélésének pillanata.

A Berliner Börsenzeitung éles támadásokat intéz Csehszlovákia ellen. Idéz Mussolininak a Popolo d'Italiában megjelent cikkéből és azt írja, hogy a demokráciáknak nem szabad ok nélkül közbelépniük és nem szabad riadóztatniuk egész Európát.

TÁMADÁS A RENDŐRSÉG ELLEN

Prágából jelentik az Avala: A londoni Reuter-iroda közlése szerint Warmstadtban 70 felfegyverzett szudétánémet támadást intézett a rendőrállomás ellen. A rendet a gyorsan odaérkezett csapatok állították helyre. Beuvenben mintegy 2000 szudétánémet megtámadta a postaépületet és elvágta a telefonvezetékeket. A rendőrség gumibotját használta a támadókkal szemben.

A TÜZVÉSZ ELKERÜLÉSE

Rómából jelenti az Avala: A Stefani-iroda diplomáciai szerkesztője a következőket írja: Habár a válság a csehszlovák kérdéssel kapcsolatban végső stádiumába érkezett, az olasz nép teljesen megőrizte nyugalmát. A fasiszta kormány és az egész olasz nemzet lojális szolidaritása, amellyel elismerik a német nép jogait, megerősíti a Berlin-Róma tengelyt. Hangsúlyozni kell, hogy a félhivatalos Informazione Diplomatica közlése, valamint a Popolo d'Italia csütörtöki cikke világosan megjelölte azt az utat Európa számára, amelyen haladva az általános tüzvész elkerülhető.

BERLIN MEGTORLASOKKAL FENYEGET

Londonból jelenti az Avala: Ward Price a következőket jelenti a Daily Mailnak Berchtesgadenből: Ugy értesülök, hogy a német kormány a legrövidebb időn belül jegyzéket intéz a csehszlovák kormányhoz, amelyben közli majd, hogy bizonyosszámú Németországban tartózkodó csehet tusként letartóztat, ha nem szünet meg a szudétánémetek elleni támadások.

A berchtesgadeni megbeszélés részletei

Berchtesgadenből jelenti az Avala: A Havas-iroda különtudósítójának jelentése szerint Hitler és Chamberlain két és félórás megbeszélésén csupán Schmidt tanácsos volt jelen, mint tolmács. A tanácskozás tartama alatt Henderson nagykövet, Horace Wilson, Chamberlain kísérelője és Ribentrop külügyminiszter a szomszéd szobában folytattak megbeszélést.

Hitler elnézést kért Chamberlaintól, hogy — bár ő a fiatalabb — Berchtesgadenbe kéréte az angol miniszterelnököt és hozzátette, hogy a második találkozás alkalmából Chamberlain kívánsága szerint jár el.

Ez a második találkozás is teljesen magánjellegű lesz. Német mértékadó körökben nagy elismeréssel szólnak Chamberlain jóakarataról, valamint Daladier francia miniszterelnökről is.

Az újabb megbeszélés színhelye

A Havas-iroda jelentése szerint Chamberlain és Hitler legközelebbi megbeszélése kedden lesz a Rajna melletti Grodesbergben. A városkában már folynak az előkészületek. Hitler személyes testőrségének vezetői már elutaztak Grodesbergbe, ahol 70 külföldi újságíró számára foglaltak le szobákat.

Chamberlain elutazott Berchtesgadenből

Chamberlain angol miniszterelnök péntek délelőtt fél 9-kor Berchtesgadenből elutazott Münchenbe. Gépkocsiján Sir Horace Wilson ült, az utána következő gépkocsiban pedig az őrség. Chamberlain a rohamosztások sora között hagyta el szállodáját. A szálloda előtt nagy tömeg gyűlt össze, amely kinyújtott karral üdvözölte az angol miniszterelnököt. Chamberlain mosolyogva, kalapemeléssel köszönt meg az üdvözlést. Az angol miniszterelnök láthatóan jól töltötte az éjszakát.

Az angol miniszterelnököt elkísérte Ribentrop német külügyminiszter, továbbá Henderson angol követ, Weisecker báró államtitkár és Dornberg báró protokollfőnök is. Chamberlain gépkocsija délelőtt 11 óra 58 perckor érkezett meg Berchtesgadenből a müncheni repülőtérre. Az angol államférfi a repülőtérre való indulás előtt rövid sétát tett gépkocsin Münchenen át. Elutazása híre ismét nagy tömeg gyűlt össze a tér környékén. A repülőtérre már jóval Chamberlain megérkezése előtt készen állott az angol légiforgalmi társaság két hatalmas gépe, amelyek körül a nemzeti szocialista védőosztagok díszőrsége állott fel. Chamberlain bucsuztatására megjelent a repülőtérre Epp tábornok, hajor helytartó, Siebert bajor miniszterelnök, Wagner államtitkár és a müncheni főpolgármester.

Runciman Londonba utazott

Prágából jelenti az Avala: A Runciman-küldöttség közli, hogy Runciman lord és Ashton-Gwatkin Chamberlain miniszterelnök meghívására néhány napra Londonba utazott hogy az angol miniszterelnök berchtesgadeni látogatásával kapcsolatban megbeszéléseket folytassanak. Runciman lord elutazása előtt felhívást intézett minden párthoz és minden vezető személyiséghez, hogy kerüljenek minden olyan ténykedést, amely elmérgesíthetné a helyzetet mindaddig, amíg Hitler és Chamberlain megbeszélésének eredményei nem válnak ismeretessé.

A Reuter-iroda újabb jelentése szerint Runciman és Ashton-Gwatkin péntek délben elutaztak Prágából. A Runciman-küldöttség többi tagja a csehszlovák fővárosban marad.

AZ ANGOL SAJTÓ A HELYZETRŐL

Londonból jelenti az Avala: Az angol sajtó Chamberlain váratlan elutazását meglepetéssel fogadta ugyan, de a lapok általában elég derűsen látóan ítélik meg a helyzetet. Megjegyzéseikből világosan kitűnik, hogy a problémáról ma közvetlenül azok tanácskoznak, akiktől végeredményben a döntés függ: Németország és Anglia, valamint Franciaország, másodszor pedig az, hogy az ügyet, amely kis híján a vezérkarok illetékességi körébe került, ismét visszavetették diplomáciai térre.

A Times különtudósítója a következőket jelenti Berchtesgadenből: A tanácskozásokról kiadott hivatalos közleményt egyes körökben annak jeléül tekintik, hogy elvi megegyezés jött létre és az európai békét minden körülmények között megmentik. Más kö-

rök viszont kevésbé optimisták és azt a tényt, hogy a két államférfi újabb találkozásban átlapodott meg, úgy tekintik, hogy csütörtökön még nem találták meg a megegyezés alapját.

A Financial Times azt írja, hogy a nemzetközi rendőrség kiküldésének gondolatát a szudétánémet vidékekre, mindenütt nagyon kedvezően fogadták.

A News Chronicle szerint ily rövid idő alatt nem jöhetett létre végleges megegyezés. Lehetségesnek tartják, hogy Chamberlain hírtelen visszautazására azért került sor, mert Hitler olyan követelésekkel lépett fel, amelyek túlmentek az angol kormány által tervbevetett határokon. Reméljük — írja a lap, —, hogy ez a magyarázat csupán a sötétlátók benyomása és Chamberlain miniszterelnök kedvezőbb híreket hoz.

HITLER NEM BESZÉLT A SZUDÉTANÉMETEK RÖL?

Párisból jelenti: Francia politikai körökben elterjedt hírek szerint a berchtesgadeni találkozón Hitler nem is beszélt a szudétánémetekről, mivel szerinte ez a kérdés el van intézve és a szudétáné-

meteknek a csehekkel kell tárgyalniuk, amire neki nincs befolyása. Más hírek viszont arról szólnak, hogy a találkozóhoz két fontos eredménye van: először az, hogy Németország lekötötte magát, hogy nem nyúl erőszakhoz, azonkívül elhatározták, hogy széleskörű tárgyalásokat kezdenek meg.

A Daily Express jelentése a berchtesgadeni megbeszélésekről

Londonból jelenti: A Daily Express részleteket közöl a berchtesgadeni megbeszélésekről. Eszerint elsősorban leszerelik a rendkívül nagy katonai erőket, amelyek háborus készségben vannak, továbbá visszavonják a német és csehszlovák határon összevont csapatokat, nemzetközi rendőrséget szerveznek, amely fentartaná a rendet Csehszlovákiában, amíg sor nem kerül a népszavazásra, mely a következő kérdés felett döntene: Csehszlovákia vagy Németország polgára óhajt-e lenni a szavazó. Ezzel együtt jár — írja a lap —, hogy a cseh terület bizonyos része Németországhoz kerül, de a cseh kormány beleegyezésével. Ezért a koncesszióért Anglia, Franciaország és Németország garantálna az új cseh határ sérthetlenségét és Csehszlovákiának állandó semlegességét biztosítanának.

A megegyezés harmadik pontja: Németország visszavonul a spanyol háborúból. Ezt követné az általános megbékülés, amelynek keretében tárgyalás alá vennék Németország sérelmeit. Végül a fegyverkezés korlátozása is tárgyalás alá kerülne. Ez elsősorban a légi haderőkre vonatkoznék.

A népszavazás ellen

Prágából jelenti az Avala: A csehszlovák sajtó nyíltan és világosan elutasítja a népszavazás gondolatát. Venkov azt írja, hogy a népszavazás egyáltalán nem jöhet tekintetbe. A baloldali lapok hangsúlyozzák, hogy semmiféle megegyezés nem köthető Csehszlovákia hozzájárulása nélkül, amely minden eszközzel védekezik, mert eljött az a pillanat, amikor a köztársaság fennmaradásáról van szó.

Mint a Lidove Listy közli, a prágai minisztertanács elhatározta, hogy feloszlatja a szudétánémet párt védelmi szervezeteit.

Most vagy soha

Berchtesgadenből jelenti az Avala: A Reuter-iroda jelentése szerint Berchtesgadenben Chamberlain elutazása után az a benyomás, hogy még túl korai volna a csütörtöki megbeszélésekre, illetve a helyzet további alakulására vonatkozóan végleges következtéseket vonni. Az itteni német körök — mondja a jelentés — továbbra is optimisták, de egyben annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a megbeszélések nem húzódnak el hosszabb ideig. A külföldi megfigyelők körében — mondja a jelentés — továbbra is az a vélemény, hogy »most vagy soha ütött a csehszlovák kérdés végleges megoldásának órája.«

A MEGHIUSULT TÁMADÁS

Prágából jelenti az Avala: A csehszlovák távirati iroda közli: A csütörtöki napon támadást kíséreltek meg Csehszlovákia lakosságának nyugalma ellen. Ez a nagy gonddal előkészített támadás azonban teljes kudarcot vallott.

A szudétánémetek prágai lapja, a Die Zeit már két nappal ezelőtt megszűnt. A lap legutóbbi számában felhívta olvasóit, hogy hallgassák a német birodalmi rádióállomásokat. Csütörtökön több német rádióállomás közölte a szudétánémet párt felhívását, hogy a lakosság rendezzen tüntetéseket és tanúsítson fegyveres ellenállást, mert a megbeszélések lehetetlenek és mert a Csehszlovákiában élő németek szabadok akarnak lenni, illetve csatlakozni akarnak a birodalomhoz. A szudétánémet párt tehát Csehszlovákia lakosságának egy részét felkelésre hívta fel, de ez a kísérlet csütörtököt mondott. A tegnapi nap, kisebb jelen-

tőségű incidensektől eltekintve, nyugodtan télt el. A hatóságok — a rögtönítélő bíróságokról szóló törvény és a csendőrség segítségével — mindenütt fenn tudták tartani a rendet és a nyugalmat.

A lázadás szítói egy szomszédállamba menekültek. Csehszlovákia pontosan tudja, hogy ennek vagy annak a feladatnak elvégzésére milyen erőkre van szükség. Ezért felesleges azt hinni, hogy ennek a lázadásnak elfojtására a jelenleginél nagyobb erőre lenne szükség. A csehszlovák kormány állandóan ülésezik s a legnagyobb figyelemmel kíséri az események fejlődését.

HENLEIN BAJORORSZÁGBAN VAN

Londonból jelenti az Avala: A Reuter-iroda prágai értesülése szerint ottani beavatott körökben közölték, hogy Henlein ellen nem adtak ki letartóztatási parancsot. A szudétánémetek vezére ezidőszent Bajorországban van.

Három és fél óra alatt Noviszádtól Budapestig

*Pompásan bevált a beográdi mintavásár
tartamára üzembe helyezett
beograd-budapesti sinautó*

(Budapest, szeptember hó)

Esti hét óra 25 perc. Künn állok a noviszádi vasutállomás peronján, sötét este van már, ilyenkor elhagyott az állomás, mert nem érkezik vonat. Most azonban sokan állnak a peronon, a hivatalos személyzet is künn gyűlemlik az állomás előtt s mindenkivel kíváncsian néz a hid felé, ahonnan a Huba 22-nek kell érkeznie.

Ezen az estén kivételesen nem érkezett meg pontosan a hatalmas motoros. Öt perc késése van, mert egyik állomáson várnia kellett az ellenvonatra és a karlovcí-csornovci pályán a meredek esés miatt nem mehet nagyobb gyorsasággal, mivel csuszamlás következhetik be és a kanyarok is tulságosan erősek.

Pontosan fél nyolc, amikor a petrovaradini vasuti hid felől hirtelen feldübörög a Huba 22, egészen idáig hallatszik a motor zúgása. Teljes sebességgel közeledik a pályán, a következő pillanatban már fel is villan a reflektora és a váltókon át dübörögve berobog a noviszádi pályaudvarra. Az állomás előtt alig 100 méterrel kezd lassítani és

szinte pillanatok alatt simán megáll.

Valóban impozáns látványt nyújt a hatalmas, hosszukás testű kocsí, amelyből vakító fényesség árad. Felcsapódnak az önműködően záró ajtók és a noviszádi utasok leszállnak. Első napon alig egy-két utas jött a sinautóval, ma, a beográdi vásár ötödik napján már

mintegy huszan szállnak le csak Noviszádon.

A többi utas Szuboticára, vagy Budapestre utazik.

Künn hűvös az este, benn a kocsiban kellemes meleg és jóleső világítás fogad. A kocsí mindkét szakasza tele van utassal, a dohányzó ugyanugy, mint a nemdohányzó. Egy-egy szakasz megfelel egy vasuti kocsinak, a két szakaszt a mosdó és toalett választja el egymástól. Elhelyezkedem s alighogy csomagjaimat helyükre teszem, zökkenés nélkül, már meg is indul a hatalmas sinautó.

Néhány métert haladunk s a vezető máris nagy sebességre kapcsol. Mire a noviszádi vasutállomást elhagyjuk és elhaladunk az Adamovics-telep nagy kanyarában, már legalább 80 kilométeres sebességgel rohanunk, a repülő telep lámpái már szinte elsuhanak mellettünk.

Száztfé kilométeres sebességgel haladhat a »Huba 22«,

de a jugoszlávial vonalon ezt a teljes sebességet nem fejtheti ki, mert a pályatestet ebben az esetben még különlegesen meg kellene erősíteni. Öt perc múlva már át haladunk a csatornahid s innen kezdve egyenletes sebességgel haladunk egészen a pasicsevói kanyarig, ahol lelassít kissé a motoros, majd ismét teljes sebességgel

fut Vrbász felé. Nincs még nyolc óra, amikor befutunk a novivrbázi pályaudvarra, ahol lelassít a motoros. Itt különösen éles kanyar következik, csökkenteni kell a sebességet, de utána újabb hajrá jön. Maliigyos szinte elsuhan mellettünk s nemkevesebb gyorsan tűnik el Bácskatopola is.

A vonatot kísérő csendőr már Noviszád után megkezdte az utlevelek összegyűjtését s ekkor kiderül, hogy a motorosvonat üzem behelyezése pompásan bevált, mert alig pár napi forgalom után máris

több mint ötven utas megy át vele a határon.

Végigzugunk a bácskai földeken s szinte észre se vesszük, hogyan szaladnak a percek. A kocsí pincére végigjárja az utasokat és aki végiasztani, vacsorázni akar, kis asztalkát kap maga elé és azon szolgálja fel a pincér a frissítő ételeket és hűsítő italokat.

Pontosan fél kilenc van, amikor a motoros befut a szubotica pályaudvarra, a szubotica utasok leszállnak, a jugoszláv kalauz is elhagyja a kocsit és a vámvizsgálat következik. Ez is gyorsan megy, akárcsak a Huba 22. A bőrdöngők átvizsgálása is villámgyorsan megy, s alig telik el 10 perc, máris minden készen van, a csendőr a lebélyegzett utlevelekkel ismét feltűnik a kocsí ajtajában és a következő pillanatban már felbug a motor és lassan, méltóságteljesen megindul a kocsí a határ felé.

A tíz perc alatt, amíg a vasutállomáson álltunk, a vezető a motort sem állította le.

Öt percig futunk, aztán hirtelen megtorpan a kocsí, itt vagunk a határon. A jugoszláv csendőr és a pénzügyőr leszáll, az ajtó csattan s máris rohan tovább a Huba 22 s teljes gyorsasággal rohog be Kelebiára.

Itt ugyanolyan gyorsan perog le a hivatalos aktus, mint negyedórával előbb Szuboticán. Itt már

be is hoztuk az öt perces késést s már rég lezajlott a hivatalos vizsgálat, de még vesztegelünk, mert van idő. A hátralevő utat már kényelmesen fogja megtenni a Huba 22. Az egyik magyar vámtiszt beszélgetésbe elegyedek az utasokkal s mosolyogva jegyzi meg:

— Ennyi utas még a gyorsvonatokon sem igen megy, mint ezen a sinautón. Hiába, a gyorsaság nagy kényelmet jelent és ez vonzza az embereket!

Negyedórás várakozás után ismét megindul a Huba 22 és a következő percben már teljes sebességgel rohan a gyönyörű holdfényes éjszakában.

Itt már sokszor 100 110 kilométeres sebességgel rohanunk

s szinte észre se vesszük, máris Kiskőrösön vagyunk, ahol a motoros megáll. Egyetlen percre peresze, hogy azután meg se álljon a magyar fővárosig.

Még messze vagyunk Budapesttől, amikor már csendesebben dalol a motor, hosszabb ütemben kattognak a kerekek; a vezető lassabban halad, mert felesleges nagyon rohanni, a Huba 22 játszva győzi le a távolságokat s lassan kell mennie,

nehogy idő előtt érjen be a Keleti pályaudvarra.

A menetrend szerint 11 óra 5 perckor kell megállnia a Keleti pályaudvar érkezési oldalánál és a vezető gondosan ügyel arra, hogy a gép be is tartsa ezt a pontos időt.

Tizenegy óra előtt 10 perccel már feltűnnek Budapest lámpái, a Huba 22 bekanyarodik a ferencvárosi pályaudvarra, egy pillanatra megáll, újabb lendületet vesz és pontosan 11 óra 5 perckor befut a Keleti Pályaudvar hatalmas üvegcarnokába. Az 5 perces késést már régen behoztuk, percnyi pontossággal megérkezettünk.

Fél hétkor indult el a Huba 22 Beogradból,

négy és fél óra alatt ért fel Budapestre.

Az utasok elégedett mosollyal szállnak ki, ez kényelmes és kellemes ut volt.

Igy is lehet.

Csuka Zoltán

Elfojták a cseneji szállásokon történt rablótámadás egyik tettesét

Gradistei cigányok támadták meg a revolverekkel Tyurcsics Petár gazdálkodót

Jelentettük, hogy szeptember 9-re virradó éjszaka vakmerő rablótámadás történt a Noviszád határában lévő cseneji szállásokon. Éjjel után

négy álarcos, állig felfegyverkezett rabló tört rá Tyurcsics Petár gazdálkodó tanyájára.

Behatoltak a lakásba, a gazdálkodót összekötötték és kényszerítették, hogy adja át pénzét. A gazdálkodó kijelentette, hogy nincs pénze, mire revolvert szegeztek rá, azonban ekkor sem adott pénzt.

A rablók többször rá is lőttek

és a fején, valamint a lábán megsebesítették. Összeverték Tyurcsics nővérét is. Miután látták, hogy pénzt nem kapnak, eltávoztak. Tyurcsicsot másnap beszállították a noviszádi kórházba és

ápolás alá vették.

A noviszádi rendőrigazgatóság bünyügyi osztálya Malencics Rodoljub osztályfőnök vezetésével erélyes és körültekintő nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére. Megállapították, hogy a rablók kocsin érkeztek a helyszínre és kocsin is menekültek. Hosszas nyomozás után kiderítették, hogy az egyik rabló Noviszádon rejtezik. Letartóztatták és megállapították, hogy

Bilvarszki Todor gradistei cigány-nyal azonos,

akinek Zec a gunyveve. Örizetbe vették Bilvarszki vadházastársát is. Nagy Szavétát, aki a gradistei sinter lánya. Bilvarszki már régi jóismerőse a rendőrségnek. Többszörösen büntetett előéletű,

Szerencséd ha keresed Szeles Bankban megleled

OSZTÁLY-SORSJEGYET

rendeljen nálunk

Húzás október 12-én

Szeles Testvérek

SZOMBOR

egyszer gyilkosság miatt is ült 18 hónapot.

1924-ben Velika Vrbicán követett el gyilkosságot Zájics Vukasín nevű társával együtt.

Bilvarszki beismerte, hogy ő volt a cseneji rablótámadás vezére. A támadásban rajta kívül résztvett Sztojkov Pista, másnéven Sárközi Pista huszéves, Novákovics Gyura, másnéven Sárközi Gyura 22 éves és Novákovics Fránya, másnéven Sárközi István, gunynevén Punktás 23 éves cigány, valamennyien gradistei illetőségűek. Csütörtök este Gradistéről kocsin mentek a cseneji szállásokra és éjjel után hajtották végre a támadást.

A rendőrség a többi tettes kézrekerítésére folytatja a nyomozást. Az a feltevés, hogy a Szerémség felé menekültek. Bilvarszki előéletét is tovább vizsgálják, mert valószínű, hogy több, eddig még meg nem állapított bűntény terheli a lelkiismeretét.

A vihar játéka a repülőgéppel

Egy francia utasszállító repülőgép csodálatos megmenekülése

A csodával határos módon menekült meg a jugoszláv-román határ közelében az Aire France repülőtársaság egyik utasszállító repülőgépe.

A repülőgép szerdán este 6 órakor indult Beogradból Bukarestbe. Allandóan 1500 méter magasan repült. A jugoszláv-román határ elhagyása után erős viharzónába került. A vihar a gépet hatalmas erővel feldobta, úgyhogy

a gép megfordult a saját tengelye körül.

Az utasok először a fülke menyezetére estek, majd visszazuhantak a padozatra. Petrovics rádiotelegrafista szintén kizuhant üléséből és beleverte a fejét a menyezetbe. Emiatt eszméletét rövid időre el is veszítette.

A szélvihar még két ízben megforgatta ilymódon a gépet.

A motorok leálltak,

mert a benzin a tartály felső részébe tódult és nem jutott a motorhoz. Miután a rádióvívő nem működött, a pilóta nem tudott tájékozódni.

A gép siklani kezdett lefelé és a pilóta már elkészült a legrosszabbra.

Mintegy 150 méternyire lehettek már a földtől, amikor meglepő dolog történt. Egy hatalmas szélvihar felkapta a gépet, többszáz méter magasságra vitte,

a gépet visszazökkentette az eredeti helyzetébe és a motorok is megindultak.

Igy a pilótának sikerült felvezetni a magasba a gépet, amely néhány óra múlva baj nélkül érkezett Bukarestbe. Az utasok csupán kisebb zúzódásokat szenvedtek.

Hamisan könyvelt a sztanicisi-mileticsi Takarékpénztár könyvelője

Hétfőn hitelt ítéletet a bíróság

Szomborból jelentik: Szerdán kezdte tárgyalni Szarka Szvetiszláv büntető hármastanácsa a sztanicisi Takarékpénztár igazgatójának, igazgatósági tagjainak és könyvelőjének bűnperét. A vádlottak padján Reihardt József 65 éves földműves, a takarékpénztár volt igazgatója, Potz András 48 éves gazdálkodó, Potz János 66 éves gazdálkodó, Heitz Ádám 65 éves gazdálkodó, Rickert Konrád 71 éves földműves, Rendl Antal 52 éves földműves, Nuszpl Ádám 45 éves földműves igazgatósági tagok és Damjanovics Branko 42 éves könyvelő foglaltak helyet.

A vádirat szerint Reihardt József igazgatónak, a többieknek pedig mint igazgatósági tagoknak kötelességük lett volna, hogy a bank könyveit a törvényben előírt módon vezessék. Az 1932 év elején azonban a sztanicisi Takarékpénztárnál kettős főkönyvet vezettek és két váltókönyvet, tehát

a kereskedelmi könyveket hamisan vezették Damjanovics könyvelő közreműködésével.

Damjanovics Branko főkönyvelőt azzal vádolják, hogy az 1932. év folyamán több kisebb-nagyobb összeget felvett s nem könyvelte el, hanem saját céljára használta. Reihardt József és társai tudta és beleegyezése nélkül garancialevelet készített 500.000 dinárról, a levélre aláírta az igazgatóság tagjainak nevét s azután a levelet átadta a Szrpszka Banka szombori fiókjának, amely erre a sztanicisi Takaréknak 500.000 dináros visszszámítási hitelt nyújtott. Damjanovics Branko 13 esetben váltót hamisított és a hamis váltók alapján a Szrpszka Banka szombori fiókjánál

felvett 269.000 dinárt, s azt saját céljaira használta fel.

Damjanovics az 1932. év júliusától októberig 4 esetben aláírta a bank feleinek nevét azok tudta és beleegyezése nélkül és a Báni Takarékpénztár szombori fiókjánál is bemutatva a hamis váltókat, reeszkomptálta és

itt is felvett 41.900 dinárt.

Mint a Sztanicisi Takarékpénztár főkönyvelője kettős könyvet vezetett s hamisan könyvelt. A vádirat felolvasása után megkezdtek a vádlottak kihallgatását. Reihardt József nem érzi magát bűnösnek. Ő végezte az ellenőrzést s csak Damjanovics szökése után értesült a Szrpszka Bankánál lévő félmillió garancialeveléről. Ezt a garancialevelet sem ő, sem társai nem írták alá, ők garanciát csak 300.000 dinárig vállaltak. Később találtak egy főkönyvet és egy váltókönyvet, amit Damjanovics vezetett s amelyben a hamis váltók voltak könyvelve, ezt a könyvet Damjanovics vezette külön az ő tudtuk nélkül. A nyilvánosan vezetett könyvek rendben voltak.

Ő maga nem ért a könyveléshez.

Potz András elmondta védekezése során, hogy a könyvelést mindig rendben találták. Potz János sem érzi magát bűnösnek. Nem ért a könyvekhez s csupán felügyelő szolgálatot teljesített kéthetenként egy napon. Heitz Ádám, Rickert Konrád, Rendl Antal és Nuszpl Ádám hasonlóan vall.

Damjanovics Branko beismeri bűnösségét.

Elmondja, hogy 1925-ben lett a takarékpénztár főkönyvelője. Ekkor kereskedni kezdett, előbb almával, majd burgonyával, de az üzletekre ráfizetett.

Az üzletekhez a pénzt váltóhamisítások révén szerezte.

Beismeri, hogy a garancialevelekre az aláírásokat hamisította. Az egyik, vagyis a nyilvánosan vezetett könyvet az igazi váltók alapján rendesen vezette, a második főkönyvet és a váltókönyvet a hamis váltók alapján.

A párhuzamos könyvelésről sem az igazgató sem az igazgatósági tagok nem tudtak.

Ezután a tanúk kihallgatására

került a sor. Matics Jován, a Szrpszka Banka főkönyvelője elmondta, hogy amikor a váltókat be akarták hajtani, Damjanovics halasztást kért s így a váltókat prolongáltak. Csak később Potz János feljelentése után jöttek rá a különböző szabálytalanságra.

A bank kára 150-200.000 din.

Bosnyák István, a szombori Takarékpénztár aligazgatója elmondta, hogy betekintést nyert a sztanicisi Takaréknak üzletmenetébe és mivel a váltók kihelyezése nem volt megfelelő és pénzt is adtak ki megfelelő fedezet nélkül, bankja felmondta a hitelt. Mársics Ránkó főkönyvelő elmondta, hogy amikor felülvizsgálta a könyveket, neki a régi, rendesen vezetett főkönyvet mutatták be. Kozodero-vics Dusan könyvszakértő elmondta, hogy Damjanovics egyes tételeket mindkét könyvben átvezetett stb. Az igazgató és az igazgatósági tagok szerinte egyszerű emberek, akik nem értenek a könyveléshez. Ezután még számos tanút hallgattak ki. Potz György, Virág Vendel, Potz Fülöp, Matics Zsivkó, Klem Ádám, Bruder Josip, Heit Antal, Bayer János és társaik valamennyien azt vallották, hogy a váltókat nem írták alá.

A bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság közölte, hogy az ügyben hétfő délelőtt hirdeti ki az ítéletet.

Hat évi börtönre ítélte a bíróság a szubotikai börgyár betörőjét

Domanics Karlo hónapokon át fosztogatta a Szimonovics féle börgyárt taklított

A szubotikai törvényszéken Vukicsevics Veszelin büntetőtanácsa péntek délelőtt tárgyalta Domanics Karlo 38 éves szubotikai rovottmítu munkás bűnügyét, akit három rendbeli betöréssel és sorozatos lopások elkövetésével vádol az államügyészség. A vádirat szerint Domanics ez év áprilisától júniusáig, mint a Szimonovics-féle börgyár munkása állandóan fosztogatta a gyár raktárát, ahonnan naponként 2-3 darab bört lopott el a kabátja alatt, úgyhogy

több mint 150 bört vitt el.

Ezenfelül május hó végén egy éjszaka betört a raktárba és 120 darab disznó és kecskebört vitt el. Domanicsot ezenkívül még két más betöréssel is vádolták. A múlt évben betört Bakony Mihály gazdálkodónál Buszmann Nándorhoz. Balog 47 éves szubotikai kömüves értékesítette a Domanics-féle betörésből eredő bőrt és a pénzt elosztották maguk kö-

zött. Ő is a vádlottak padjára került. Domanics, aki már korábban négy ízben volt büntetve betörés és lopás miatt,

beismerő vallomást tett.

Nyomorával és kevés fizetésével védekezett.

Balog szintén beismerte a vádban foglaltakat, de azzal védekezett, hogy nem volt tudomása arról, hogy a bőrök lopásból származnak. Tudomása volt arról, hogy Domanics a börgyárban van alkalmazva és azt hitte, hogy legális uton jutott hozzá a bőrökhöz.

A bíróság Domanics Károlyt bűnösnek mondotta ki és

hatévi börtönre, kétévi kényszermunkára, valamint polgári jogainak 5 évi elvesztésére ítélte.

Súlyosító körülménynek vette a bíróság, hogy a vádlott többszörösen büntetett előéletű egyén, akin nem javított a fogházak levegője. Az ítélet jogerős.

Mindent kinyomozott végül ő került rendőrkézre

Rosszul végződött a noviszádi ál-Sherlock-Holmes pályajutása

A noviszádi rendőrség bűnügyi osztálya nemrégiben megtudta, hogy a városban nemhivatalos konkurrens működik. Figyelni kezdték a gyanús embert és rájöttek, hogy

engedély nélkül magán-detektívirodát tart fenn.

Megfigyelték, anélkül, hogy a szintén megfigyeléssel foglalkozó ál-Sherlock Holmes ezt észrevette volna. Amikor

már elegendő terhelő adat volt a rendőrség birtokában, akkor meglepetés-szerűen rajtaütöttek és letartóztatták. Megállapították, hogy Kovács Anton a neve, 32 éves. A Luja Bartua-ucca 37. szám alatt ütötte fel tanyáját és ott fogadta ügyfeleit, akik

rendszerint szerelmi ügyekben adtak neki megbízást.

Igy Kovács állandóan megfigyelt több noviszádi leányt és asszonyt, sőt nem egy családi drámának is ő volt a közvetlen okozója.

Kovács a rendőrségen először tagadta, hogy magán-detektív irodát tartott fenn, de azután

beismerő vallomást tett.

Elmondta, hogy éveken keresztül a rendőrségtől engedélyt kért magánnyomozói gyakorlat végzésére, de miután a szükséges szakképzettséggel nem rendelkezett, az engedélyt nem kapta meg. Ezért elhatározta, hogy engedély nélkül dolgozik. Pecsédet is készítettett, amelyen magán-detektívnek nevezte magát. Egy ideig Szomborban dolgozott, azután Csonoplyára tette át a székhelyét, majd nemrégiben Noviszádra jött.

A rendőrség őrizetben tartja és csavargásért, valamint jogtalan cinhasználat miatt bünteti meg.

Két évi szigorított fogházra és polgári jogainak két évre való elvesztésére ítélték

a 16- és focsitolvaj szubotikai csavargót

A szubotikai törvényszéken tegnap délelőtt tárgyalta Vukicsevics büntetőbíró hármastanácsa Gömöri Antal 55 éves szubotikai munkanélküli csavargó ügyét, aki ellen lólopás és több kocsi ellopásának vádját emelte az ügyészség. A vádirat szerint Gömöri ez év március 11-ére virradó éjjel, néhány nappal azután, hogy a börtönből kijött, behatolt Gyurisics Pál szombori gazdálkodó házába és ellopta a gazdálkodó lovat. Mivel a lóhoz kocsi is kellett, Gömöri a következő éjszaka Tölgyesi Béla topolai gazdálkodó kocsiját lopta el.

Gömörit a siker megrészegítette. Nem elégedett meg azzal, amiket eddig összelopkodott, hanem 26-ára virradó éjjel Becker Krisztián gazdálkodó szekereit lopta el, ez azután a nyakát törte. Az időközben megindult nyomozás szálal Gömörihez vezettek,

meg is találták nála a márciusi lopások alkalmával eltűnt lovat és kocsikat.

Gömöri a tárgyaláson ártatlanságát hangoztatta. Elmondta, igaz, hogy a lopott holmikat nála lették meg, ő azonban azokat nem lopta, hanem készpénzen vette. Az egyik magyarországi rokonától kapott háromszáz pengőt — vallotta, — azon vette a két kocsit és a lovat. Gömöri védekezése nagyon vérszegény volt, mivel már ötször büntették meg hasonló bűncselekményekért és a kritikus napon is többben látták Topolán kóborolni. A bíróság ezért a tanúk kihallgatásának, vád, valamint védbeszéd elhangzása után bűnösnek nyilvánította Gömöri Antalt és kétévi szigorított fogházra, valamint polgári jogainak kétévi elvesztésére ítélte. Az ítélet jogerős.

Száz arab halott és sebesült Palesztinában

Jeruzsálemből jelenti az Avala: Az angol gyalogság Amalar közelében megtámadott többszáz arab terroristát. Az angol gyalogság támadását 14 repülőgép támogatta. A harcban több mint száz arab meghalt, illetve súlyosan megsebesült. Az angol kormány újabb négyezer katonát küldött Palesztinába.

HIREK

Hűvös idő

Jugoszlávia egész területén felhős, esős idő volt, kivéve a legdélibb és északnyugati részeket. A hőmérséklet az ország északi felében süllyedt, a legalacsonyabb hőmérséklet Mariborban 9 fok, a legmagasabb Vranjen 33 fok volt.

Időjárás: Jugoszlávia egész területén érezhetően lehül a levegő. Országsszerte felhős lesz az idő, csak északkeleten derül ki. Helyenként záporosó várható.

— **Plébánosi és káplánvizsgák a bánáti adminisztratúrán.** Petrovgrádról jelentik: Suld Imre katalinfalvi adminisztrátor és Gabriel Miklós bánátszki-bresztováci adminisztrátor plébánosi vizsgát tett, Jung József csókai, Lúniel Géza kikindai, Haas Imre vrsaci, Knap József belacrkvai, Schwarz István kikindai és Kovács István tobai segédlelkészek és Lőrinc Mihály bánátszki-arangyelovói adminisztrátor kápláni vizsgát tettek.

— **Képek Ófelsége a király életéből.** Ófelsége a király életéből érdekes fényképfelvételeket és leírást közöl az »Ifjuság« most megjelenő szeptemberi száma. Egy másik cikke megemlékezik Szenteleky Kornélról, a magyar írás immár öt éve nyugvó halottjáról. Többi írásai Edison regényes és érdekes életét ismertetik. Fényképfelvétel is bemutatja milyen sokoldalú feltaláló volt Edison. Az állatkertek története című ugyancsak gazdagon illusztrált írása az európai állatkertek fejlődését vázolja. Különös érdeklődésre tarthat számot a mozgás, mint művészet c. írás, amely a mozgásművészet értékét és jelentőségét méltatja és rámutat mai fejlődésére. Még sok más érdekes cikk, elbeszélés, vers, regényfolytatás, gazdag rajtvény, sakk és bélyegrovat egészíti ki és teszi teljessé a tartalmas lapot, amelynek egész évi előfizetési ára mindössze 10 dinár. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal; Petrovgrad, dr. Tirsutca 3.

— **Katonát szabadít a bádgosmester.** A bácskatopolyai járásbíróóság csatlás miatt 5 napi elzárásra, 500 dinár pénzbüntetésre és a perköltségek megfizetésére ítélte Wahl Pál szekici bádgosmestert. Wahl összeköttetésére hivatkozva 500 dinárt vett át Klein Péter szekici gazdálkodótól, azzal, hogy Klein vejét, aki 18 hónapos katonai szolgálati idejét tölti, 9 hónapi szolgálat után szabadságot látja. — A kilenc hónap eltelt, de Klein veje tovább végzi a katonai szolgálatot, mert Wahl egy lépést sem tette, mint ahogy nem is tehetett ebben az ügyben. Klein feljelentésére tárgyalta az ügyet a bácskatopolyai járásbíróóság és Wahl természetesen elmarasztalta.

— **Átadták a vizsgálóbíróknak Simonyik József támadóit.** Lapunkban megírtuk, hogy Simonyik József szrbobráni földmiveslegényt egy szeptember 7-i összetűzés alkalmával Dungyerszki Cvéta és Radosevics Milka szrbobráni lakosok olyan súlyosan összeverték, hogy Simonyik a noviszádi központi kórházban behalt sérüléseibe. A szrbobráni csendőrség most Simonyik halálával kapcsolatban letartóztatta Dungyerszkit és Radosevicsot, kihallgatásuk után azonnal Noviszádra szállították és átadták őket Papricsics Milán vizsgálóbíróknak.

— **A noviszádi háztulajdonosok és földművesek egyesülete** vasárnap, szeptember 18-án délelőtt 9.30 órakor rendkívüli közgyűlést tart a Lunde-kávéház nagytermében, Mileticeva u. 7/a.

Aluminium ruha

P. King Morgan angol mérnök aluminiumruhába akarja öltöztetni a nőket. Eddig csak színházakat, éttermeket, mozikat, hajókat, autbuszokat öltöztetett alumíniumba, vagyis látott el alumínium-berendezéssel, de most már a nőkre is sort akar keríteni.

Zártkörű divatbemutatón már fel is vonultatta az új aluminium modelleket. Egy szőke próbakisasszony viselte az ezüstösen csillogó, ragyogó virágdíszekkel ellátott aluminiumruhákat, melyeknek anyaga leginkább az ezüstlaméhez hasonlít.

De nemcsak ruhákat, hanem cipőket, kesztyűket, kalapokat és kiegészítőket is gyárt alumíniumból az angol mérnök.

Az aluminiumruhákat eddig több, mint husz színben tudják előállítani.

— **HORGOSI HIREK.** Hosszu Aurél nyugalmazott iskolaigazgatót, a horgosi tüzoltótestület főparancsnokát a tüzoltószövetség a harmadosztályú érdemrenddel tüntette ki. — A horgosi négyzet dr. Lozanic Velimírét választotta meg új elnökévé. — A horgosi görögkeleti egyházközség most tartotta közgyűlését, amelyen a vezetési választásokon Ivackovic Milán vegyész mérnök listája győzött.

— **Szüreti bál a noviszádi Katolikus Olvasókörben.** A noviszádi Katolikus Olvasókör vasárnap tartja meg ezévi szüreti bálját a Kör helyiségében Dudarszka ucca 18 szám alatt.

— **Halálos autószerencsétlenség Szrbobrán mellett.** Péntekre virradóra halálos kimenetelű autószerencsétlenség történt nem messze Szrbobránról. Éjjel tizenegy óra felé Letic Zsiván nagy teherautója elindult Szrbobránból Feketicsre, azonban a nemzetközi uton, nem messze Szrbobránról eddig még ki nem derített okból felborult. A teherautóban négyen foglaltak helyet, a tulajdonos Letic, két munkás és Csobánov Riszta 22 éves szrbobráni lakos. Az autó utasai valamennyien megsérültek. Csobánov azonban olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy még a helyszínen meghalt. Tegnap bizottság szállt ki a helyszínére és megejtette a vizsgálatot.

— **Női öszikabátok nagy választékban olcsón kaphatók: Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon.**

— **Zsabaly és Csurug között a vonat elütött egy kocsit.** Zsabaly és Csurug között, a 42 és 43 kilométer között tegnap súlyos vonatszerencsétlenség történt. Az 5816-os számú vonat elütötte Ivkov Milán csurugi gazdálkodó kocsiját, a kocsit pozdorjává zúzta, az egyik lovat agyongázolta, Ivkov és a másik ló azonban csak könnyebb sérüléseket szenvedtek. Ivkov a mezőről tért haza és amikor a vasúti átjárón akart áthaladni, hirtelen feltűnt a vonat, a kocsit és az egyik lovat elkapta, Ivkovot és a másik lovat azonban lelökte a pályatestről. A helyszíni szemle alkalmával kiderült, hogy Ivkov szerencsétlenségét az a körülmény okozta, hogy a pályatest mindkét oldalát kukoricával vetették be és Ivkov nem láthatta a közeledő vonatot. A szerencsétlen férfit dr. Málic orvos segélyben részesítette, a kár hétezer dinár.

— **A szombori borbélyok felebbezése a munkásbiztosító ellen.** A munkásbiztosító a szombori borbélysegédek részére az utóbbi években havi 31 napi munkaidőt számított, holott a törvény szerint csak 26 nap felszámítására lett volna joga. A szombori borbélysegédek ezért felebbezést nyújtottak be a központi munkásbiztosítóhoz és követelik, hogy a jogtalanul beszédett többletet fizessék vissza. Hasonló akcióra készülnek a mészárosok is.

— **PACSIRI HIREK.** Holnap, vasárnap Pacsiron országos vásár lesz. A hatóságok hasítottkórmű állatok felhajtását nem engedélyezték. A kukoricaszedés Pacsir határában is megindult, a termés kitűnőnek ígérkezik. Lánconként 40–45 mázsa csöves kukorica várható. — Az Önkéntes Tüzoltótestület műkedvelői vasárnap, szeptember 18-án színterhozzák a »Csavargólány« című operettet Kurucz Jenő rendezésében. — A pacsiri KIE Piger Zoltán nemrégiben elhunyt református kántor emlékére sírkövet állíttat. Erre a célra műsoros estet rendeznek.

— **Tanítókat kérnek az adahatári szülők.** Az adai elemi iskolákba összesen 1475 gyermek iratkozott be. A tanyai iskolák közül a legutóbbi áthelyezések következtében tanító nélkül maradt. A tanyai iskolásgyermekek szülei elhatározták, hogy küldöttségileg kéri Magarasevics Dimitrije közoktatásügyi minisztert, hogy nevezzen ki tanítókat a tanyai iskolákhoz.

— **Ne ajánli a rendőrnök lopott holmit.** Pelagics Milorád szombori rendőrfelügyelőnek szardiniát kaptak megvételre igen olcsón, mindössze 3 dinárért dobozát. A rendőrfelügyelő gyanusnak találta a dolgot és nyomozni kezdett. Megtudta, hogy a szardiniát Bogdan Máténak a »Kispipához« címzett kocsmájában árulja Simon Antal 35 éves sofőr. Simon egy időben Stamford Ödön fűszernagykereskedőnél volt alkalmazásban, 450 doboz szardiniát lopott tőle és most ezen akart tudani. A rendőrség letartóztatta.

— **KULAI HIREK.** Az iparhatóság figyelmeztette az alkalmazottakat és a segédmunkásokat, hogy szeptember 28-ig munkakönyvet szerezzenek, mert különben megbüntetik őket. — Egy autó elgázolta Woleszák Anton 6 éves kislányát. Az autó a gázolás után továbbment. A kislány sérülése életveszélyes. — A kulai rendőrség letartóztatta Radonics Pavle zsebmetszőt és több társát. — A száj és körömfájás Kulán is nagymértékben elterjedt. Eddig már igen sok állat esett a járványoknak áldozatul.

— **Hankaut megtisztítják a japán kémektől.** Hankauból jelenti a Havas ügynökség: Csütörtökön több ezer kínai csendőr és rendőr kutatta végig Hankaut és a környéket, hogy a várost megtisztítsák a japán kémektől. A razzia öt óra hosszáig tartott, erre az időre elrendelték az ostromállapotot.

— **Öngyilkosságot követett el egy idős asszony.** Özevgy Bauer Lajosné 88 éves szekici asszony öngyilkosságot követett el. Lakásán felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már nem volt élet benne. Az idős asszony sűrűn hangoztatta hozzátartozói előtt, hogy meguntta már az életét és nem találja semmi értelmét az életének.

— **Csődöt indítottak a noviszádi Vanyur kereskedés ellen.** A noviszádi törvényszék csőd eljárást indított Vanyur Jován noviszádi kereskedő ellen. Csődbíró Levakovic, igazgató dr. Popov Milorád ügyvéd, határidő 1938. október 15.

— **SZENTAI HIREK.** A szentai műkedvelők szeptember 24-én este 9 órai kezdettel ismét előadják a multban hatalmas sikert elért Sárgapitykés közlegényt. Az előadást az Eugén-szálló színháztermében rendezik, a bevétel a Vöröskereszt javára megy. — A Kisgazdakör vasárnap, szeptember 18-án szüreti mulatságot rendez a Heuduska vendéglőben. — Stöckl József kezdeményezésére megalakult az iparosdalárda. A dalárdának egyelőre csak férfikara van, azonban bizonyosra vehető, hogy már a közeljövőben megalakul a női énekkar is. — Barta András bogarasi kovácsot súlyos állapotban szállították a szubotícai kórházba. Barta munka közben megszedült és a parázusra esett, amely összeégette. — A városi főmérnöki hivatal a lakosság tudomására hozta, hogy mindazok, akik megkapták a közmunkák elvégzésére a felhívást, de annak nem tettek eleget, a jövőben már nem dolgozhatnak le a kukukot, hanem csak pénzben válthatják meg.

— **Kétmillió éves mamutesontokat találtak Beograd kellős közepén.** Beograd központjában, a Terazián nagy építkezések folynak. Az egykori Albánia nevű kocsmahelyén hatalmas palotát építenek, amelynek alapjait most rakják le. Több, mint hat méter mélyre ásták le. Az ásatások alkalmával hatalmas csontokat találtak, amelyekről a tudósok megállapították, hogy kétmillió év előtt elhunyt mammut maradványai. Megtalálták az őállat állkapcsát, bordáit és lábcsontjait, valamennyi hatalmas csont már félig elkövesedett állapotban van. A tudósok véleménye szerint a jelenlegi Beograd helyén két millió évvel ezelőtt hatalmas mocsár volt, és a mammut ebbe a mocsárba fulladt bele. Beograd környékén régebben már több hasonló állati csontot találtak.

— **Székrekedésnél és emésztési zavaroknál** igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Registr. od Minisztarsztva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od 154. 25 V.

— **Brilliansgyűrű az óriás pisztrángban.** Wilfrid Cullen Charlottentowni (Edward herceg-sziget) halász hatalmas pisztrángot fogott. Mikor zsákmányából vacsorát készült főzni, észrevette, hogy a kopoltyuja mögött csillogó tárgy szikrázik. Közelebről megvizsgálva a tárgyat, kiderült, hogy az pompás gyémántgyűrű, hatalmas szoliter brillianssal, amely eddig ki nem derített módon a hal kopoltyujába szorult.

— **Rooseveltné nem akar a férje helyett elnök lenni.** Roosevelt elnök feleségét több oldalról felszóltották, hogy lépjen fel a legközelebbi elnökválasztáson férje helyett, aki nem akar harmadikban is pályázni az elnöki méltóságra. Rooseveltné legújabb cikkében elutasító választ ad a javaslatokra, amit ezzel indokol: »Nem vágyódom az áldozati bárány szerepére, nem szeretem a vértanukat. Nem hiszem, hogy különösebb szolgálatokat tehetnek az országnak, azokon kívül, amelyeket a haza bármely hasznos magánpolgára teljesíthet.«

— **Egy macska felriasztotta a rendőrséget.** A London keleti negyedében cirkáló összes rendőrgépkocsiorjáratok éjféltájban rádióparancsot kaptak, hogy siessenek a Silverstein-féle szörmeraktárba, ahol betörők garázdálkodnak. Néhány perc múlva rendőrgyűrű vette körül a szörmeraktárt. A helyiségben, honnan egyetlen szál szörme sem hiányzott, betörők helyett egy macskát találtak, mely fellökte a betörést jelző riasztókészüléket.

KÖZGAZDASÁG

Kiürült raktárakkal indult meg az új cukorgyártás

Az ország egyes vidékein csökken a cukorforgasztás — Kisebbedett a cukor termése Európában, míg a világ-termes nagyobb lesz — Megindult a cukor világpiacon forgalma

Beograd, szeptember 16. Mint előrelátható volt, még az új cukorgyártási kampány megkezdése és a friss cukor előállítása előtt, beállott a cukorhiány. Kristálycukor egyáltalában nincs és kockacukorban is érezhető a hiány, olyannyira, hogy ezt csupán a novivrbázi cukorgyár teljes raktárkészletének piacra dobásával lehetett némileg átmeneti időre enyhíteni. Amire még a jugoszlávai cukorgyártás történetében példa nem volt,

ma a cukorgyárak raktárai teljesen kiürültek

és a nagykereskedők készletét csupán azok a huszonöt kilós, luxuscsomagolású kockacukor dobozok képezik, amelyeknek kilóját a rendes árnál tíz parával drágábban árúsítják. Számítani kell azzal, hogy két-három hét múlva már nem lesz régi cukor az országban. Az új gyártású cukrot a szokott raktározási időt lényegesen lerövidítve fogják piacra vetni.

A vendéglőipar és a nagykereskedelem illetékes helyen közbenjárt, hogy a cukorbehozatalt, egy a rendes vámteretnél alacsonyabb kulcs mellett engedélyezzék. Ez irányban azonban döntés még nem

történt. A cukortermelés mai, gyorsított irama mellett a cukorbehozatalt minden valószínűség szerint elkerüljük. Mégis, általában nem volt tanácsos a cukorkészletek ily nagyarányú apasztását bevárni, mert ezzel sok helyütt, főleg az ország távolabbi részeiben,

a cukorforgasztás meglehetősen visszafelődött.

Ezt egy átgondolt, komoly cukorimport megakadályozhatta volna s letörte volna azt a sok helyütt tapasztalt cukoruzsorát is, ami főleg ott alakult ki, ahol ellenőrzés nem volt.

A cukorgyárak teljesen kiürült raktárainak van azonban egy érdekes és jelentőségében le nem becsülhető gazdasági előnye is. A hatalmas készletek felszaporítása pénzügyi szempontból káros, mert a cukorba fektetett nagy tőke kamatozatlan hevert. Ez a kamatvesztés most legalább két-három évre megszűnik. Körülbelül ennyi idő kell ahhoz, hogy a termelés mai arányos fejlődése mellett, ismét nagy cukorkészletek keletkezheszenek.

A cukortermés ez évi világstatisztikája különben némi vissza-

esést mutat. A napokban közzétett nemzetközi jelentés szerint

Európában — Oroszország nélkül — több mint másfél százalékkal kisebb cukortermés várható,

pedig a répaföldek ez évben legalább hat százalékkal haladták túl a tavalyi területek nagyságát. Ennek okát az augusztus végi, szeptember eleji nagyobb esőzésekben látják. Ebben az időszakban, a szép időnek a cukorrépa fejlődésére nagy befolyása van. Oroszország nélkül, Európa idej nyers cukortermelését

valamivel több, mint hét millió tonnára becsülik,

míg Oroszországra a becslés két és fél millió tonna lenne. A cukortermés megnagyobbodott: Jugoszláviában, Magyarországon, Romániában, Franciaországban és Belgiumban, visszament azonban az északi államokban és Olaszországban. Igen komoly visszaesés van főleg Németországban és Spanyolországban, ahol az idén alig ültettek cukorrépát, s így Spanyolország majdnem teljes szükségletét importálni lesz kénytelen: Romániából, Franciaországból és valamit Magyarországból.

A középeurópai és balkánállamok három utolsó évének cukortermési tabelláját (ezer tonna nyerscukorban) itt adjuk:

	1936/7	1937/8	1938/9
Jugoszlávia	100	36	95
Magyarország	143	111	130
Románia	71	73	150
Bulgária	11	30	28
a volt Ausztria	156	136	110
Németország	1800	2250	1980
Csehszlovákia	709	740	660

A világgészletet — Kubát és az

Unió termését hozzávéve — most jelentősen felszaporodtak s úgy vélik, hogy az

legalább öt millió tonna lesz

míg tavaly négy millió, tavalyelőtt pedig, valamivel több mint négy és fél millió tonna volt. A cukorforgasztás erősen visszaesett

Németországban, Olaszországban és az Unióban

Soha sem tapasztalt mélyponthoz ért Spanyolországban, ahol pedig azelőtt a cukorforgasztás kedvező volt.

A cukorexport világpiacon már sok az angol, belga és hollandindiai ajánlat, míg a csehszlovákiai ajánlatok ezuttal elmaradtak. A cukorárak inkább szilárdulnak s New-Yorkban két-három pont emelkedést jegyeztek. A levantei piacot ez idén megkíméli majd az eddig olesó japán cukor és így a hollandindiai készleteknek jó piacuk lesz, elsősorban Olaszország felé.

»»»□«««

Kéthavi mesterképző tanfolyam

Noviszádon. A noviszádi kereskedelmi és iparkamara mellett működő iparfejlesztési intézet a mesterjelöltek részére kéthónapos tanfolyamot tart, amely szeptember 23-án kezdődik. A tanfolyamon ismertetik az ipartörvényt, a kereskedelmi és váltójogot, a munkásvédelmi és a munkásbiztosítási törvényt, azonkívül könyvvezetést, áruismeretet tanítanak és órákat adnak az államnyelvből. Az előadásokat esténként tartják meg a technikai középiskola helyiségeiben. Jelentkezni a kamara 10-es számú szobájában lehet délután 9—11 között.

— És én mennyire vágyódom vissza ama szép napok után, amikor megismertem önt, a varsói ifjúság vezérét és a diákmozgalmak hőstét!

— Eh, Istenem, ez már olyan régen volt.

— Tíz év nagyon hosszú idő.

— És mégis nagyon kevés ahhoz, hogy az emlékezőseket kiöljék a szíveinkből!

— Emlékezősek! Ez olyan kifejezés, amelyet gyakran helytelenül használnak! Vannak dolgok, amelyekre nem szívesen emlékezünk vissza!

— Istenem, oly gyakran jutnak eszembe azok az órák, amelyeket Varsóban együtt eltöltöttünk. Amikor alkonyatkor együtt zavartalanul beszélgettünk vagy ön felolvasott nekem. Mily szép órák voltak ezek!

— Igen, ezekre én is szívesen emlékezem vissza!

— És az azután következettek?

— Azokra nem! — kiáltott Jarosinszky.

— Azt ugye tudja, hogy Alexis-sel hat évvel később újra kibékültünk?

— Tudom, ő igazi nemes férfiú volt. És ezért Julianna...

— Hallgasson László, ön nem viselkedett férfiasan. Mert tudom, hogy szeretett engem!

— Én akkor megesküdtem önnek, hogy nem szeretem!

— Akkor ez az eskü...

— Julianna, gondolja meg a szavait! Ah, látom már, hogy önben is sok a hiúság. Azt hiszi, hogy minden férfi szerelmes önbe! Ak-

179

kor engem az ifjúság hevülése vezetett a házába, nem pedig a szerelem. Nem én voltam az oka, hogy ön arra az örült gondolatra jutott, hogy velem, az ifju diákkal...

— Ne említse ezeket a kellemetlen emlékeket, László!

— Igen, ezek kellemetlen emlékek nekem is. Mert akkor szüntem meg becsülni a nőket.

Krüdener Julianna és Jarosinszky László e beszélgetése egy kis regényről való megemlékezés volt.

Julianna házassága első éveiben Velencében élt, ahol férje mint orosz követ működött. A házasságuk nem volt boldog, mert nem voltak gyermekeik, holott ez volt Julianna leghőbb vágya.

1796 évben Varsóba helyezték át lovag Krüdenert, ahol az ellentétek férj és feleség között mindjában kiélesedtek, úgyhogy amikor Krüdener lovag ismét visszatért Velencébe, már nem vitte magával feleségét, hogy a csendes válást előkészítsék.

Egy báfi estén ismerkedett meg a szép asszony Jarosinszky Lászlóval. Ekkor még együtt élt a férjével s lovag Krüdener annyira megszerette a daliás ifjút, hogy

meleg barátságával tüntette ki és így Jarosinszky mindennap vendége lett a Krüdenert háznak.

Bár Jarosinszky kezdetben húzódozott attól, hogy gyakori vendége legyen az orosz arisztokráciának, mert hiszen ő gyűlölte az oroszokat, a szép asszony elragadó kedvessége és nagy műveltsége erősen vonzotta őt a Krüdenert palotába.

Igy történt, hogy a szép asszony szenvedélyes szerelmeire lobbant a daliás ifju iránt, holott ez csak a hódoló tisztelet érzésével közeledett hozzá.

Hetekig igyekezett Julianna legyőzni a szenvedélyt, majd amikor ez nem sikerült, arra határozta el magát, hogy mindenáron megszerzi magának az ifju szerelmét.

A kacérság minden fegyverét használatba vette, de mindhiába. Az ifju diák sehogy sem tudta őt megérteni.

Végül a szép Julianna kétségbeesett lépésre határozta el magát.

Egyik estén, amikor Jarosinszky a Krüdenert palotát elhagyta és szállására igyekezett, egy sötét uccán három marcona alak

támadta meg és olyan ökölepást mértek a fejére, hogy elvesztette az eszméletét.

Amidőn magához tért, egy a városon kívül fekvő villa egyik pazarul berendezett szobájában találta magát. Idehozatta őt Julianna és most már egész nyíltan feltárta előtte az érzelmeit.

Az ifju diák nem tudott hova lenni az ámulattól. Az égből potylyant le. Az ábrándjai, az idealizmusa egy csapásra megsemmisültek. Azt kellett tapasztalnia, hogy az a nő, akit ő oly nagyra becsült, akinek a szellemét annyira bámulta, csak olyan, mint a többi nagyvilági hölgy, akiket eddig úgy lenézett, mert kacérkodtak vele.

Egész őszintén megmondotta Juliannának, hogy nem szereti és nem engedi magát elcsábítani.

Krüdener Julianna azonban nem olyan nő volt, akivel egykönnyen végezni lehetett volna.

— Ha nem szeretsz, majd fogsz szeretni — mondta és egyszerűen kijelentette, hogy a villából nem bocsájtja el.

Rázárta az ajtót és remélte, hogy az ifju engedni fog.

Jarosinszky azonban már a következő éjszakán megszökött ebből a furesz fogházból egy ablakon keresztül.

Kétszeres szerenese volt az ifjura, hogy a fényes börtönéből sikerült megszöknie.

Ugyanis Julianna férje, Krüdenert lovag tudomást szerzett arról, hogy felesége igen sokat van együtt az ifju diákkal s most egy szobaleány elárulta neki, hogy a városon kívüli villában légyotton

Megszilárdultak a gabonatőzsdék, az értéktőzsdéken estek az árak

A nemzetközi politika eseményei érezhető kihatással vannak a tőzsdékre is. Érdekes azonban ezzel kapcsolatosan rámutatni arra, hogy a nyugtalanító hírek más hatással vannak az értéktőzsdékre és más a gabonatőzsdékre. Az értéktőzsdéken csökkennek a papírok árai, míg a gabonatőzsdéken emelkedtek az árak. Igaz ugyan, hogy Chamberlain berchtesgadeni találkozójának hírére kissé megnyugodtak a kedélyek az értéktőzsdéken, azonban a hét elején bekövetkezett áreséseket nem javította meg a csütörtöki találkozó sem.

A gabona tőzsdék ezzel szemben határozott szilárdságot mutattak.

A két délamerikai tőzsdén, éppen úgy, mint az északamerikaiakon is

emelkedtek az árak. Az egyes árak Északamerikában 1—5 centtel emelkedtek. Az emelkedés révén feljavult árak tegnap sem estek. Az európai tőzsdék még szilárdabbak voltak, különösen Liverpool és Rotterdam. A Reuter ügynökség jelentése szerint Rotterdamban azonban csak névleges jegyzések voltak, mert az eladók tartózkodtak. A többi cikk, kávé, cukor, gyapot, juta stb. bizonytalanok voltak, egyedül a cukor emelkedett jelentéktelenül a new-yorki tőzsdén.

A londoni fémáru piac nyugodt volt, míg Newyorkban a réz és cink kissé emelkedett, a többi fémek ára nem változott.

A devizapiacokon sem voltak nagy változások.

A jugoszláviai értékpapírok csökkenésének oka

A beográdi és zagrebi értéktőzsdéken az egyes papírok kissé visszamentek. Ez az áresés tegnap is tartott. Az esés oka, hogy míg az eladók jelentkeztek, addig senki sem vásárolt. Igaz ugyan, hogy eladó sem volt több a szokottnál, de a kereslet hiánya kétségtelenül hozzájárult az állampapírok áreséséhez.

Jugoszlávia közgazdasági köréi a legnagyobb nyugalommal és hidegvérrel tekintik az eseményeket. A vásárlók tartózkodását azonban

egyáltalán nem lehet annak magyarázni, mintha valami pánik lenne a tőzsdéken,

hanem sokkal inkább azzal, hogy közgazdasági és pénzügyi körökben

azzal számolnak, hogy a nemzetközi helyzet megnyugvása után új üzletkötésekre kerül majd a sor. Erre való tekintettel a vásárlók nem akarják szabad pénzüket papírokba fektetni, hanem kézben akarják tartani, hogy szabadon rendelkezhesenek vele.

Bankár körök véleménye szerint sem a jugoszláviai, sem a külföldi bank körökben semmiféle fennakadás, de még tartózkodás sincsen. Az ügyleteket egészen normálisan bonyolítják le, különösen a kivételek, amely erős iramban folyik. A beográdi és zagrebi tőzsdéken a devizapiac is szilárd és a német márkáért a szabad forgalomban ma is 14 dinárt fizettek.

Nagy az érdeklődés a holnapi Vojvodina-NAK derbi iránt

A vasárnapi mérkőzésen az országos válogatott Welker is játszik a NAK ellen

A noviszádi sportkörök nagy érdeklődéssel tekintenek a holnapi NAK—Vojvodina derbi elé. Noviszád két örökös riválisa sorsdöntőnek mondható találkozásra készül, a NAK erősen készül — és bízik, a Vojvodina pedig, múlt vasárnapi kudarcán okulva erősített és így biztosítottak mondható, hogy

a holnapi találkozó erős iramu, szép sportot hoz.

A mérkőzéstől sok minden függ, lehet, hogy a bajnoki cím is. Egy új vereség megpecsételheti a Vojvodina sorsát, de a NAK-ét is. Ezzel tisztában vannak a csapatok és komoly igyekezettel feküdtek bele az edzésekbe, a készülődés híre természetesen szétfutott a szurkolók és sport-

barátok között is, így, ha el nem szomorodik vasárnap délután az időjárás, rekord közönsége lesz a bajnoki találkozónak.

A holnapi bajnokira a két csapat egyébként az alábbi összeállításban áll ki.

Vojvodina: Platz, — Drázsics, Majtány II. — Pintér, Ognyanov, Bozsics — Szretkov, Zágórac, Schosberger, Német és Welker.

NAK: Sovlyánszki — Szilágyi, Lányi — Haasz, Thurzó, Kotrba — Frank, Tihanyi, Maták, Longaver, Kovács.

Játékvezető Gaál. A mérkőzés délután 4 órakor kezdődik, az előmérkőzés háromnegyed háromkor, illetve félkettőkor.

Büntet a szubotocai alszövetség.

A szubotocai alszövetség bírókudbízottsága a következő játékosokat sújtotta játéktiltással: Bogdanov (Obilics), Gordos (sztá-

rakanizsai Szloga) 2—2 hónap, Slemender (kulai JSK) és Cigeber (Bajmoki AK) 1—1 hónap, Dzside (Szombori AK), Sasin (Adai SK) és Válai (adai Radnicski) 2—2 het.

vannak.

Magánkívül rohant a villába, hogy feleségét és a hálátlan diákok felelősségre vonja. Julianna ekkor bevallotta a férjének a dolgokat és így Krüdenner lovag nem járhatott el Jarosinszkyval szemben. Nem kért elégtételt, hanem még aznap elhagyta Varsót.

Julianna két nappal később szintén eltűnt a városból anélkül, hogy Jarosinszkyval tovább törődött volna. Ettől az időtől kezdve kalandornő lett belőle s amikor újból együtt élt férjével, akkor sem változott meg.

Es most, amikor tíz év múltán ismét találkozott Jarosinszkyval, mindketten a multak emlékein gondolkodtak és így nem csoda, ha beszélgetésük megakadt és szótlanul ültek egymással szemben.

Ezalatt a szűnet alatt kinyitott az ajtó és Speniakov lépett be rajta.

Csodálkozva látta, hogy előkelő vevője már nincs egyedül. De sokkal tapasztaltabb kereskedő volt, semhogy csodálkozását egy mozdulattal is elárulta volna. Egyébként Julianna kíségette Jarosinszkyt a zavarból.

— Osinszky ur itt kerest engem — mondta könnyedén — segíteni fog nekem a kosztümök kiválasztásánál!

— Kérem, méltóztassék parancsolni — mondá a kereskedő —, aki mögött az eladó nő lépett be —, minő kosztümöket parancsol?

— Elsősorban feleljen egy kérdésemre, Speniakow ur!

— Kérem, rendelkezésére állok, asszonyom!

— Jelezték önél a jövedelemet?

A kereskedő arcán ravasz mosoly vonult végig.

— Igenis, nagyságod jövedelmét jelezték és megparancsolták, hogy minden kívánságát teljesítsük.

— És a számlákat illetőleg?

— Ezzel ne méltóztassék törődni!

— Jó, akkor rendben vagyunk és most meg fogom tenni a megrendelésimet.

Jarosinszky László, aki növekvő csodálkozással hallgatta a beszélgetést, most kénytelen volt egy órahosszat ott tartózkodni, amíg Julianna a szabónőkkel tárgyalt.

A szép asszony egyáltalán nem volt szerény, mert a megrendeléseivel valóságos hercegnőhöz méltók voltak. De Speniakow tudni látszott, hogy az, aki az öltözékeket a szőke asszonynak ajándékozta, minden összeget fizethet.

Miután Julianna a megrendeléseivel végzett, Jarosinszkyval együtt eltávoztak az áruházból. A rablóvezér egészen a kocsijáig kísért a szőke asszonyt.

— A viszontlátásra Julianna — mondta a fekete lovag kezét nyújtva, amelyet a szép asszony erősen megfogott.

— Hogyan, ön el akar hagyni?

— Igen, nem tehetek másként.

— Persze, igaza van, el nem kísérhet. De, ugye, meg fog látogatni?

— Ah, hiszen már nem sokáig maradok itt, Pétervároton!

— Akkor jöjjön ma este el, barátom!

Jarosinszky húzódott. De nem tudott elfogadható kifogást találni, tehát engednie kellett.

— A Néva partján, a villanegyedben lakom, könnyen megtalálhatja a villát, mert az a legszébb mind között. A viszontlátásra, László és ne várásson hiába, este tíz órára várom.

Ezzel a kocsiba ugrott és a fogat a következő pillanatban tova robogott.

Jarosinszky azonban még félóraig állott az áruház előtt. Arra a két emberre várt, akiket mindenáron látni akart.

De Turbetzko herceg és felesége már bizonyára eltávoztak, mivel a fekete lovag hiába várt.

Végül kedvetlenül elhatározta magát, hogy nem vár tovább és elindult a Néva partja felé.

117. FEJEZET.

A JÖNSŐ.

Első Sándor cár ezen az estén késő estig maradt a dolgozószobájában. Délután két órától szakadatlanul dolgozott, amikor este nyolc órakor jelentették, hogy a cárné már várja az estebédhez.

— Mentsen ki Öfelségénél, — mondá a hadsegédének — és jelentse, hogy sajnós, nem vagyok abban a helyzetben, hogy munkámat félbeszakítsam.

Valószínű, hogy a cár ezzel nem mondott valótlanosságot és a szelíd cárné nem kételkedett. Mindenki tudta a cári udvarban, hogy abban az időben sűrű fellegek tornyosultak Európa egén.

Franciaországban olyan férfiu

uralkodott, aki tüzérhadnagyból küzdötte fel magát a franciák császárvá. Ez az egyszerű ember máris leigazta egész Európát Oroszország határáig. De már nem lehetett messze az az idő, amikor a hatalmas orosz birodalomra is szemet fog vetni.

És ezért — így hitték az udvarnál — volt a cár tulhalmozva munkával.

Sándor cár bizonyára fogadta a külügyminisztert és hosszasan tárgyalt vele a legújabban érkezett sürgönyökről, bizonyára rendelkezett ebben az irányban és hogy minő magatartást tanúsítson Oroszország a porosz-francia háborúban.

Mindezek dacára a cár félbehagyhatta volna a munkáját, de e napon úgy látszott, mintha szándékosan nem akarta volna dolgozószobáját elhagyni. Esti nyolc óra után még fogadta az udvari méltóságokat, akik az előcsarnokban várakoztak.

A cár igen jókedvűnek mutatkozott. Majd, amidőn a méltóságok eltávoztak meghagyta a hadsegédének, hogy ma többé nem fogad senkit sem.

Azután kiment az előcsarnokba ahol a szolgálattevő gárdaőr nagy megvárakozott.

— Mára befejeztük a munkát, Fakin — mondá a cár jókedvűen, — jó éjt!

Ezzel tovább sietett. A termékesszű során keresztül haladva egy szolgával találkozott, aki hódolatteljesen félre akart vonulni. A cár azonban feléje fordult.

(Folytatjuk)

Rövid sport hírek

A K. K. bajnok Szlovákia játékosait Jezsek, a csehszlovák közegészségügyi miniszter aranyéremmel tüntette ki. A játékosok ezenkívül díszoklevelet kaptak, egyesületük vezetősége pedig fejenként 5.000 csehszlovák prémiumot ajándékozott nekik sikeres szereplésükért.

Az Európa—Anglia labdarugó mérkőzést október 26-án tartják meg a londoni Arsenal játéktérén. Az Európa csapat összeállítását Mauro (Olaszország), Lotsi (Hollandia) és Pelikán (Csehszlovákia) hármasra bízták.

A Helsinkiben rendezendő 1940-es olimpiai játékok végleges műsora a következő. A XII Olimpia megnyitására napja 1940 július 20-a. Könyvnyű atlétikai versenyek július 21-től 23-ig, uszás július 26, augusztus 3-ig, görög—római birkózás július 21—24-e, szabadstílusú birkózás július 27—29-e, súlyemelés július 25 és 26-a, ökölvívás július 30-tól augusztus 4-ig, vívás július 21-től 25-ig, kerékpározás július 25, 28 és 30. modern öttusú verseny július 21-től 25-ig, tornászversenyek július 29-től augusztus 1-ig, lovaglás július 29-től augusztus 3-ig, labdarugás július 21-től augusztus 3-ig, céllövészet július 24-től 27-ig, evezőversenyek július 30-tól augusztus 2-ig, vitorlázás július 23-tól 26-ig és 29—30-án és kajakversenyek 25 és 26-án lesznek.

Grand Prix-nyertek a magyar vívók. A Párisban lefolyt VB a vilákiállítás egyik eseménye volt. A magyarok három győzelmet hozzászámtották a vilákiállítással kapcsolatos egyéb jó szerepléshez és így a magyarok elérték azt a mértéket, ami után Grand Prix-t adnak. A magyar szövetséghez most értesítés jött, amely szerint a vívók megkapják a nagydíjat, amely oklevélből és aranyéremből áll.

A NAK hivatalos hírei. A hoinapi mérkőzésekre az alább felsorolt játékosok megjelenését kérik 1.15. 2.15, illetve 3.50 órakor. Heinz intéző helyettesnél 1.15 órakor jelentkezők: Gögös II, Hajdu, Csillag, K'ier, Lakatos, Szeifert, Németh II., Schmidt, Gombár, Pázmány, Pávics, Mókus, Jancsics, Kiss II és Kuruc. Lucianovic intézőnél 2 óra 15 perckor: Lukács, Schneider, Boros, Matheis, Vinár, Fehér, Németh, Tikmajer, Molnár, Karaba, Barta és Szuszedzky sportkapitánynál fél négykor: Sovlyánszki, Lányi, Szilágyi, Haasz, Thurzó, Kotrba, Frank, Tihanyi, Maták, Longáver, Kovács és Tomcsányi megjelenését kérjük. A mérkőzésekre Hauzwierth, Werner, Budák, Wagner, Klamfer, Göttel, Kuhl és Szukics intézők, illetve rendezők megjelenését kéri az Igazgatóság.

Kerékpáros kirándulás Noviszádról Beográdba. A Noviszádi AK kerékpáros osztálya vasárnap kerékpáros kirándulást rendez Beográdba. Indulás reggel 4 órakor. A kirándulók Beográdban megtekintik a kiállítást. Jelentkezni lehet Csordás Mihály mechanikusnál.

Négy év szorgalmas munkáját félóra alatt elhamvasztotta a tűz. A beográdi Szever SK. Ada Ciganliján (Cigányszigeten) levő gyönyörű fürdő és klubházat csütörtökön délelőtt tűz hamvasztotta el. A Szever otthonát négy évi szorgalmas munkával építették fel, csak maga a klubház 80 ezer dinárba került — az épület nem volt biztosítva. A tűz a kéményből kipattanó szikra következtében keletkezett.

A német—román nemzetközi labdarugómérkőzés napját, Bukarestből érkező hír szerint, szeptember 25-ében állapították meg. A mérkőzés színhelye a bukaresti Onef-stadion lesz. A találkozó elé óriási érdeklődéssel fordul a román nyilvánosság, a vezetőségi körök felkérték a sajtót, hogy minél nagyobb propagandát fejtessen ki, szeretnék ugyanis, ha szeptember 23-án, amikor a német labdarugók külön repülőgéppel megérkeznek Bukarestbe, ugya maguk, mint a lakosság részéről méltó fogadtatásban részesíthetnék.

KUGLI HIREK

Díjazásos kugliverseny Noviszádon. A Drvodelyci kugli klub szombaton és vasárnap, 17-én és 18-án díjazásos kugliversenyt rendez a Kott-pályán. A verseny szombaton este kezdődik és tartama alatt — 8-tól 12 óráig — történnek a benevezések is. Egyes széria ára 2 dinár. Vasárnap reggel nyolc órától este 10 óráig folytatódik a verseny. benevezni egész idő alatt lehet. Tíz órakor a díjak kiosztására kerül sor.

SCHMELING LECSUSZÁSA

A newyorki ökölvívó és birkózó szövetség hivatalos lapja, a »The Ring« egyik legutóbbi számában közli az augusztus végén összeállított ökölvívó ranglistát. Az összeállítás meglepetése Schmeling helyezése. A newyorki lap szerint ugyanis Schmeling csak a hetedik helyet foglalja el a ranglistán. A nehézsúlyú ranglista a lap szerint a következő:

- Világbajnok: Joe Louis.
- 1. Max Baer.
- 2. Gunnar Bärlund.
- 3. Bob Pastor.
- 4. Tony Galento.
- 5. Tommy Farr.
- 6. Mayie Rosenbloom.
- 7. Max Schmeling.
- 8. Buddy Knox.
- 9. Lou Nova.
- 10. Alberto Lovell.

A többi súlycsoport első három helyezettje: Légsúly: 1. Jackie Jurich, 2. Small Montana, 3. Little Dado. Bantamsúly: 1. Sixto Escobar, 2. Kayo Morgan, 3. Lou Salica. Pehelysúly: 1. Henry Armstrong, 2. Freddie Miller, 3. Leo Rodak. Könnysúly: 1. Henry Armstrong, 2. Lou Ambers, 3. Baby Arizmendy. Váltság: 1. Henry Armstrong, 2. Ceferino Garcia, 3. Felix Wouters. Középsúly: 1. Al Hostak, 2. Young Corbett, 3. Fred Apostoli. Félnehézsúly: 1. John Henry Lewis, 2. Al Gainer, 3. Tiger Jack Fox.

NÖMOZGALOM ÉS UDVARIASÁG

Meyerheim Pál híres állatfestő nem szeretett semmi rendelleneséget. Olyan társaságba került egyszer, ahol egy szemüveges hölgy nagy előadást tartott a nőmozgalomról. A festőművész az asztalon doboltgatt a kezével. Látszott, hogy nem érdekli a dolog. Erre a »harcias« nő megkérdezte: »És mi az ön véleménye, művész ur?« A felelet ez volt: »Nagyságos asszony, az egyetlen nőmozgalom, amely nekem igazán tetszik, — a keringő«. — A villamoskocsiban nagyon méltatlankodik az egyik utas: A mai fiatalság nevetlen, mondja, legnagyobb mértékben udvariatlan. Egy másik utas: Miért mondja ezt? Hiszen az a fiatalember éppen most engedte át a helyét önnek. Mire az első: Az igaz, de a feleségem még mindig áll.

SZINHÁZ-FILM

**Ma este
Grimasz-kabaré
a noviszádi Polgári Magyar
Daloskörben**

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör — mint ismeretes — meghívta a kitünő szubotocai vicclap, a Grimasz szerkesztőségét kabaré rendezésére. A Grimasz a meghívást elfogadta és így ma, szombaton este a Daloskör otthonában rendezik a kabarét. Az előadás iránt Noviszádon általános nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert a Grimasz kabaré a szokásos kabaréelőadásoknál jóval érdekesebbnek és nívósabbnak ígérkezik.

Garay Bélával és Nyáray Rezsővel az élükön a legkitünőbb szubotocai és petrovgrádi műkedvelők szerepelnek,

konferál Gál László, az élclap szerkesztője. A műsoron az általános érdekességű jelenetek kivül noviszádi jellegű paródiák és egyéb tréfák szerepelnek. A Grimasz kabaréknak eddig Szubotocán, Szentán, Szomborban és Petrovgrádon hatalmas sikerük volt, úgyhogy valószínűleg Noviszádon is százszázalékos lesz a siker. Az érdeklődés igen nagy, a jegyek jó része már elővételben elkelt.

Az előadást este fél 9 órai kezdettel tartják a Daloskör otthonában. Jegyek estig elővételben a kulai szövetgyár Kralja Alekszandra uccai üzletében, este pedig a pénztárnál 10, 15 és 20 dináros árban kaphatók.

Jólsikerült humoros estet rendezett a noviszádi Polgári Magyar Daloskör ifjusága. A noviszádi Polgári Magyar Daloskör ifjusági osztálya szerdai összejövetelén humoros estet rendezett, amely kitünően sikerült. A műsor kiemelkedő pontja Gerich Bandi nagy szerű humoru magánszáma volt. A közönség sok tapssal köszönte meg a szereplőknek az élvezetes estét.

Újra alakult a molí Polgári Kaszinó A molí Polgári Kaszinó működésének hosszabb szünetelése után most ismét közgyűlést tartott, amelyen újjáalakult. A következő vezetőséget választották: Elnök Popovics Szevén, alelnök Lakatos Lajos, titkár Jaksics Damján, pénztáros Udovicski Gyoka. A választmány tagjai: dr. Radonics Premisláv, Kemény Ferenc, Muzslai Ferenc, Kolhecz József, Vrbaszki Pera, Nikolics Pája, Szecsev Szima, Gyalinac Triva és Erdélyi Imre.

Kulturdélután Bajmokon. Bajmokról jelentik: A bajmoki Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap délután kitünően sikerült kulturdélután rendezett. Ez alkalommal dr. Hajnal Lajos A légy az egészség veszedelme címen tartott felolvasást, Herczeg János pedig felolvasta Cziráky Imre egyik Mihály-bácsi levelét. Imgrund Emil Az ősi föld gondozása címen, különösen a gazdatársadalom részére hasznos előadást tartott.

A film behatol az emberi test legrejtettebb részeibe is

Üveg alatt működő állati szervezet és a sejt élete

A filmek közül különös érdeklődésre tarthat számot az amerikaiak röntgen-kinematográfiája. Ha így megy tovább, nem lesz az emberi szervezetnek olyan része, amelyet élő, mozgó, működő állapotban fel ne lehetne venni félórás, vagy akár egész órás röntgenfilmekre. Szédületes perspektívája van ennek a módszernek. Talán nincs messze az idő, mikor a beteg, ha orvosához megy,

zsebében elviszi a tavalyi kétszáz méteres filmet,

hogy a doktor ur visszaemlékezhesen, vajjon hogyan is működött a páciens veséje a múlt év decemberében?

Színes, hihetetlenül plasztikus filmekre vesznek fel élettani operációkat. Egy kísérleti állatot megoperálnak, testének nagy felületét üvegszerű, átlátszó anyaggal vonják be és mint az ablakon keresztül, bemutatja a film az egyes szervek, a gyomor, a vese, az agyvelő működését. Ez is olyan módszer, amely a legnagyobb tudományos szenzációnak számít.

Egy dán kutató hanglemezre vette fel az idegek munkáját.

Kiderült, hogy az idegek működése bizonyos akusztikai jelenségekkel jár együtt, amelyek felerősítve gramofonlemezen lerögzíthetők.

Sejtmózi: Ilyenfajta filmből a kongresszuson legalább féltucat volt. A sejt munkája ma már nem probléma. Gyorsított és lassított színes felvételek segítségével ugyanugy belátunk a mikroszkopikus világ titkaiba, mintha egy drámai jelenetet rendező állítana be érthetően és világosan a nagyközönség számára.

Zarah Leander, a híres filmszínésznő és énekesnő Budapesten tartózkodik és a rádióban is szerepelni fog. Ez alkalommal a Rádióélet most megjelent legújabb száma érdekes berlini beszélgetést közöl a gordonka hangu művésznővel. A Stúdió szenzációs új berendezéseit ismerteti, érdekes riportokat közöl, illusztrált sporttudósításban magyarázza a legutóbbi labdarugó eredmény okait. A leggazdagabb film, műszaki, kézimunka, konyha, divat, gazdagon jutalmazott rejtvényrovat és a legbővebb külföldi műsorok egészítik ki a Rádióéletet. A Rádióélet szerkesztősége Budapest, Sándor u. 7. kívánságra készséggel küld ingyen mutatványszámot — külföldre is.

Szüreti mulatságot rendez a noviszádi külső Katolikus Olvasókör. A noviszádi külső Katolikus Olvasókör vasárnap, szeptember 18-án este otthonában szüreti mulatságot rendez. A mulatságon magyarruhás lányok és legények csoportja táncol és más érdekességekkel szórakoztatják a vendégeket.

Tőzsde

BEOGRÁDI ÉRTÉKTŐZSDE

London (egy font) 213.91—211.85, Páris (100 frank) 120.10—118.66, Newyork (100 dollár) 4414.82—4378.50, Genf (100 svájci frank) 1003.52—996.45, Milánó (100 lira) 234.28—231.19, Prága (100 csk) 152.94—151.83, Amszterdam (100 hol. frt.) 2393.26—2378.66, Berlin (100 márka) 1778.91—1765.03, Brüsszel (100 belga fr.) 750.01—744.95, Szaloniki (100 drachma) 31.20—30.50, Varsó (100 zloti) 834.23—827.73, London magánkliring 238.80—237.20, Berlin magánkliring 1410—1390. — **Állampapírok:** 7 százalékos beruházási kölcson —98.50, 7 százalékos stabilizációs kölcson 98, 4 százalékos agrárkölcson —62, 2 és fél százalékos Ratna Steta —461.75, kötés 462, 6 százalékos bégluk 87.50, 6 százalékos dalmát agrár —86. — **Részvények:** Narodna Banka 7300.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza. Noviszád, Szombor környéki és középbácskai 153—155, felsőbácskai 155—157, tiszai uszály I. 160, tiszai uszály II. 159, bácskai és bánáti, Duna uszály 157, bégai uszály 158, tiszai csatorna uszály 157, felsőbánáti k. d. 155, 157, délbánáti 152, szerémi, Duna 153, szerémi, Száva 150, szerémi k. d. 153—155, szlavóniai 155—157. **Rozs,** bácskai 72 kilós 2 százalékos 144—146. **Árpa,** 64—65 kilós, bácskai és szerémi 145—150, bácskai és szerémi, tavaszi 68 kilós 180—185. **Zab,** 130—132.50. **Tengeri,** bácskai k. d. 137—139, bánáti k. d. 135—137, bánáti, vrsaci paritásban 136—138, indiai paritásban k. d. 137—139. **Buzalisz,** bácskai és bánáti állomásról nullás gg és g 255—265, kettes 235—245, ötös 215—225, hatos 195—205, hetes 165—175, hét és feles 125—130, nyolcas 110—115. Szerémi és szlavóniai állomásról, nullás gg és g 250—260, kettes 230—240, ötös 210—220, hatos 190—200, hetes 160—170, hét és feles 125—130, nyolcas 110—115. **Buzakorpa,** jutazsákokban, bácskai 98—100, szerémi 95—97, bánáti 94—96. **Fehérbab,** bácskai és szerémi 2 százalékos, zsák nélkül k. d. 330—335. **Burgonya,** szlavóniai rózsza 55—57, szlavóniai fehér 51—53. **Sertézsír,** 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1375—1400. Irányzat: szálladabb. Forgalom: közepes.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 152—154, szerémi 150—152, szlavóniai 152—154, felsőbácskai k. d. 154—156, délbánáti 152, felsőbánáti 154—156, Tisza, uszályból I. 160, II. 159, Tisza, csatorna uszályból 157, dunai hajórakomány. Bácska, Bánát 157, begai hajórakomány 158, szerémi, Duna 153, Száva 150. **Rozs,** bácskai vasut 144—146. **Zab,** bácskai vasut 127.50—130, szerémi és szlavóniai 127.50—130. **Árpa,** bácskai 64—65 kgs 145—150, szerémi 64—65 kgs 145—150. **Tengeri,** bácskai vasut prompt 136—138, szerémi vasut prompt 136—138. **Bab,** szokvány 310—320. — **Buzalisz,** nullás gg és g 255—265, kettes 235—245, ötös 215—225, hatos 195—205, hetes 165—175, nyolcas 110—115. **Korpa,** prompt, bácskai 96—98, szerémi 94—96. **Sertézsír,** új nagyhorodokban 13.75—14.75, új középhorodokban 13.75—14.75, új kishorodokban 13.75—14.75, kannában bruttó nettóért 13—14. **Füstölt szalonna** 14—15, sózott szalonna pofa és hasalja nélkül 13—14. Irányzat: barátságosabb. Forgalom: 47 vagon.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 7.15—7.70, Prága 64.80—65.20, Berlin 5.63—5.67, London 213.50. **Zürich.** Beograd 10, Páris 11.93 háromnegyed, London 21.285, Newyork 441.25, Brüsszel 74.10, Milánó 23.275, Amszterdam 238.60, Berlin 177.40, Prága 15.24, Varsó 83.10, Bukarest 3.25.

Apróhirdetések

AZ URÁNIA MOZI

szombaton, f. hó 17-én este 9'15 órakor az újonnan renovált helyiségében megkezdí az idei szezont és a beográdi TESLA FILM vállalat vezetésével bemutatja a

Szülföld

(HEIMAT) című nagyfilmet.

Főszerepben a híres

ZARAH LEANDER

kinek szép és mély hangja élmény a mozilátogatók részére. — A többi szereplők:

Georg Aleksander, Leo Slezák, Paul Hörbiger és Heinrich George

A film teli érdekesítő momentumokkal, melyek mély hatással vannak a nézőre.

Jegyek elővételben kaphatók szombaton egész napon át a mozi pénztáránál — Telefon 33-30

ÖRÖKÖS SUPER TÖLTŐTOLL

„TIKU“

(TINTENKÜLD)

A világ legtökéletesebb patent töltőtolla! A »TIKU« töltőtoll kifűnű, egyszerű és tartós szerkezetével sokban különbözik a más rendszerű töltőtollaktól. 10 évi jótállás!

„LOGOSZ“ Beograd

Postafiók 386. - Telefon: 25-459

Képviseletet és elárústitókat keresűnk!

FIZESSEN ELŐ A REGGELI UJSÁGRA

Gyógyhatású „DUBRAVKA“-TEA

KÖVEK ELLEN

»DUBRAVKA« TEA, friss gyógynövényekből összeállítva, sikeresen használható vesekövek és epekövek ellen, valamint a vizelethozamban és a fenti szerveket összekötő részekben képződő kövek és lerakódó homok ellen. Pontos használati utasítás a csomagban. Eredeti doboz, 100 gramm ára 30.— dinár.

Kapható minden gyógyszerárban

Készíti: Kem. Farm. Laboratorij MR. Ph. IVO ANDRIJIC. MOSTAR 3. Főlerakatok Zágrebben és Beogradban

Reg. S. Br. 14471 od 21. V. 1938

Hirdetmény

Noviszád város területéről a kötelező testnevelési kötelezetteknek, valamint azok szűleinek, gyámjainak és munkaadóinak részéről a kötelező testnevelési osztályhoz kérdések érkeznek, hogy azon kötelezettek, akik egyes sport vagy tornaegyesületeknek tagjai, tartoznak-e a vasárnapi tanfolyamokat látogatni.

Az összes érdekeltek ezennel értesítettek, hogy az ünnepi tanfolyamok látogatására a kötelező testnevelési törvény értelmében

szigoruan kötelező az összes iskolánkivűli férfi ifjúságra

kivétel nélkül, a bevégzett elemi iskolától 20 éves korának betöltéséig.

Azon kötelezettek részére, akik bejelentett gyakorló-tagjai olyan szervezeteknek, egyesületeknek és intézményeknek, amelyeknek célja a testnevelés, és az ünnepi tanfolyamok látogatása alól felmentést kívánnak, ezen szervezetek, egyesületek és intézmények a kötelező testnevelési törvény 9. paragrafusa értelmében a testnevelési minisztériumtól kérhetnek külön engedélyt a kötelező testnevelés programjának saját hatáskörében való keresztülvitelére azon tagjaival, akik ezen kötelezettség alá esnek.

Máskülönbön az említett szervezetek tagjai kivétel nélkül kötelesek az ünnepi tanfolyamokat látogatni mindaddig, amíg a városi előjáróság részéről ki nem jelentik, hogy az ünnepi tanfolyamok látogatása alól a nyert engedély alapján fel vannak mentve.

Ezen külön engedély alól csak a Jugoszláv királyság szokoljai vannak felmentve.

K. T. B. 560/1938. sz. (P. H.)

Városi Előjáróság, Noviszád.

Perfekt ápolónő felvétetik. Dr. Benedek szanatórium, Noviszád, Sztražilova 7. 5784

KÜLÖNFÉLE

»Pyram« a legjobb cipőkrém. Ezt kérje mindenütt. Üres dobozát a kereskedő fél dinárért visszaváltja. 4801

DR. FILIPON CREME

a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Küchler, Vrsac. 2474

»FLORODOR« ujszerű arcápoló. Elűntet ráncokat, szepőket, üdvé teszi az arcőrt. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád, kapható minden szaküzletben. 5124

BURGONYA, HAGYMA, BAB ÉS ALMA legkedvezőbb árak mellett kapható. Ruzsics Nikola, Noviszád, Temerinszka 32., az udvarban. Telefon: 30—11. 5672

Az arcőrt nem preparálni, hanem rendszeresen ápolni kell. Daruvári krém a legjobb arcápoló. Háromsarkos nagy doboz 15 din., feles doboz 7.50 dinár. Kapható szaküzletekben.

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **Andréo Dezső**
A kiadóhivatali teletés vezetője: **Blazsek Ferenc**
Pretpłata — Előfizetés:
Egy óra 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlazi svakodnevno - Megjelenik naponta
Pošt. čekovni račun — Postacekkszám: Zagreb, 46.692